nec angelū timet dñi qui secet euz
ꝑ mediū vt crepādo cū iuda medi
us ꝯfestim ad infernuz decidat.i/
gne iextinguibili ꝑpetiz exarsur⁹.
Sed nūq̄d iā dicta pauebit cler⁹
et aget dignā de pcc̄is pñiaz.cui⁹
pcc̄m q̄si indelebilit̄ est inscriptum
Juxta illud Hieremie xvij. Pcc̄m
iuda scriptuz est stilo ferreo et vn/
gue adamatino exaratū sup lati
tudinē cordis eoꝝ? Juda qd̄ int̄/
pretat̄ ꝯfitēs.clerū significat q̄ cō
fitet̄ se nosse deū p̄ alijs ꝫ nūq̄z ē
falsior ꝯfessio quā tā mēdacit̄ fa
ctis negat Ideo nimirū dicit̄ pec
catū cleri ꝓfūde et late indelebilit̄
eē scriptū Quis em̄ p̄t corda tā la
te cauterisata sanare? nobis est im
possibile.cū cler⁹ sit cor ꝓpl̄i quod
nō licet vt inquiūt attingē cuz re/
murmurās cler⁹ dicit.nō licet cleri
pñtis corā ꝓpl̄o saniē criminis ex
tergere.vulneratum cor verbo dei
tāgē.et sic charitatiuā infūdē me/
dicinā Vñ corā ꝓpl̄o se cler⁹ crimi
ne impudice vulnerat .vuln⁹ por
tat publice.ꝫ medicinā purgatiuā
criminis respuit q̄si frenetic⁹ et ve/
san⁹ O clere nō sic.ꝫ cor durū mol
lifica.cesuraz patere medici.verbi
sanātis medicamentū recipe quia
charitatis infūdet̄ oleū.et tūc dili
ges do.de.tu.ex toto cor tu .ꝛc vt
pri⁹ Prestante ihu xp̄o deo eterno
homine nato ex virgine in seculo/
rū secula benedicto Amen

Explicit sermo magr̄i Joh.huys
fact⁹ prage in synodo

Hec tabula deseruit

huic sequēti epl̄e hussitarum.ꝑ tri
plex alphabetū annotata

Correctio fr̄na.i.a.
Periurare malū est.i.b.
Inobediētia.i.c.
Sine obediētia nemo saluat̄.i.d.
Membra ecc̄ie.i.e
Pape et p̄latis ē obediēdū.i.f.
Pēiculosū ē stare i excōicatiōe.i.g
Excōicatio duplex.scz occulta i.h
Excōicatio manifesta.i.i.
Excōicati ad officia et dignitates
exercēdo sūt suspēsi.i.k.
Offerendū est.i.l.
Differūt decime ⁊ elemosyne.i.m.
De decimis.i.n.
Dñi terraꝝ nō possūt auferre d̄ci
mas ecclesie.i.o.
Qui maledicūt pape vel clero.i.p
Interdicti violatio.i.q.
Misse excōicatoꝝ nō audiant̄.i.r.
Precepta dei sūt seruanda.i.s.
Cler⁹ et p̄lati debēt habere posses
siones.i.t.
Asia ꝑ tales q̄ndā ē seducta.i.v.
Hussones q̄druplici astutia se ar
mant.i.x.
Hypocritarum laus.i.y.
De cōicatione sub. vtraq̄z
specie.z.a.
Sufficit laicis sub specie
panis cōicare.z.b.
Manducatio duplex .z.c.
Vite due sunt necessarie.z.d.
Manducatio diuersoruz est diuer
sa.z.e.
Popul⁹ laicalis nō debet cōicare
sub vtraq̄z specie.z.f.

Tabula epistole tripertite

Soluciones auctoritatū quib⁹ se armant.2.g.
Multi diuersimode solebāt cōicare.2.h.
Pueri nō debēt cōicare.2.i.
Que requirūtur ad susceptionē sacramēti.2.k.
Maxime peccant sanguinē xpi incaute fūdentes.2.l.
Cōicari debent homines sm romanā ecclesiam.2.m
Periculosū est diu seruare sanguinem Jesu xpi.2.n
Laicus bñ disposit⁹ in tātū sumit sub vna specie vt sacerdos in duab⁹.2.o
Oblatio panis et vini q̄d significent.2 p
Doctores dsulunt laicos tm̄ sub vna specie cōicare.2.q
Simplex aq̄ vl vinū sufficit laicis p ablutiōe dentiū 2.r
Romane eccie nō ē cōnriādū.2.s
Faciēs sciēter cōtra romanā ecclesiam excōicat⁹ est.2.t
Nō missi nullo modo debent predicare.2.v
Vicia sacerdotū pl⁹ sūt occultanda q̄z publicāda.2.x
Quilibet in sua pochia tenet confiteri et cōicare.2.y
Casus papales.et qz ipe ē maior dignitate.2.z
Casus epales.2.q
Papa q epus maiorē q̄ ampliorē habēt auctoritatem absoluendi.3.a
Pape scribit sāctissimo.3.b
Pro papa ē petendū.3.c
De indulgentijs.3.d
De interdicto .3.e
De duplici seruitute 3.f
Deo et demonib⁹ vix pt.vel deoq hōinib⁹ q̄s sil buire s placē.3.g
Leges nature due sūt.3.h
Lex moysiq xpi buāda ē.3.i
Laici nō debēt exponē nec pdicare nec carmina non approbata ab ecclesia cantare.3.k
Supiorib⁹ est obediendum.3.l
De obediētia.3.m
Inobedientes sūt maledicti.3.n
Nulli est dānū inferēdū.3.o
Nemo de scitate sua dfidat.3.p
In deo est omnis spes nra .3.q
Judica te et nō aliū.3.r
Penitētes de⁹ suscipit.3.s

Incipit epistola hussitarū que missa fuerat ab vno venerabili doctore catholico ad quēdā frātū et doctuz virū hussonē et seductorē xpiane religionis

Loquēti viro dominici verbi dei seminatori in praga hec epla det fratri in xpo dilecto ꝛc

Pro salutatione in xpo dilecto Jesu domino nro dilectione serena et charitate non ficta ante omnia preporecta omnis adulationis scrupulo et offensa q̄libet procul mota cum desiderio salutis anime q corporis in futura vita.teste saluatoē Mat xvi.Quid prodest homini si mū

dum vniuersum lucretur. anime autem sue detrimentum patiat̄ Aut quā dabit homo cōmutationem pro anima sua Et Mat xxvi de Juda et sequacib⁹ suis ait saluator Fili⁹ quidem hominis vadit sicut scriptum est de ipso Ve autē homini illi ꝑ quē filius hominis tradetur. bonuz erat illi si natus non fuisset homo ille Quia illos nihil sequit̄ aliud nisi vermis continue rodens et ignis semper ardens. Isaie lxvi. Vermis eorum non moriet̄ ⁊ ignis eoꝝ nō extinguetur Ideo domine et frat̄ mi in christo dilecte Nosti dictum saluatoris bene vt ego Math. xviij

a Si frater tuus peccauerit in te vade et corripe eū inter te ⁊ ipꝫ solum. si te audierit lucratus es fratrem tuum. et si te non audierit. assume tecum vnum vel duos. quia in ore duorum vel triū stat omne verbum Q si non audierit eos. dic ecclesie id est prelatis ecclesie Si autem ecclesiaz non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus Frater mi dilecte ad meam peruenit audienciam multorum ex relatu ꝙ tu et te sequentes timore dei et reuerentia doctrina et correctiōe vestrorū prelatorū postpositis et eis inobediētes estis. cum tu non vna vice sed pluribus fuisti requisitus ad eorum obediētiaz per correctionem fraternā sed omnia postposuisti. quo spi

b ritu ductus nescio Vides quippe frat̄ mi dilecte ꝙ immemor es iuramenti tui quod fecisti in assumptione ordinis sacri quo promisisti prelatis tuis in omnibus salutaribus obedire quod minime fecisti. sed facis vt fili⁹ inobedientie in graue periculū anime tue tam in presenti q̄ꝫ in futurū et in dedecus maximum ideo diuerteris et illa non tantum ex relatu aliquorum audis sed proprio auditu percipis a multis vtriusqꝫ sexus Magnuz enim peccatū est periurare Nā qui periurat deum blasphemat quem pro teste inuocabat. quia iurare ꝑm Thomā. ij. q. lxxxix. nihil aliud est nisi deuz pro teste inuocare. Vñ sanct⁹ Hieronymus sup Mat. dicit Qui iurat aut eum venerat̄. aut eum diligit per quem iurat Ideo testis fuit deus per quem iurasti Et qui inobediēs est prelatis suis in licitis priuatur participatione omnis boni in ecclesia dei vt patet per sanctum Augustin̄ super illud symboli apostoloꝝ Sāctorum cōionem. vbi sic dicit Qui frangit fidē fit heretic⁹ et qui inobediens scismaticus ē et qui non habet charitatez fit excōmunicatus Studeas igit̄ prelatis tuis obedire Nā de inobedientia reddes rōnem deo tuo Teste dauid psal. xxi. Vota mea reddā in ꝯspectu timentiū eū Et iteruz Vota mea reddam corā omni ꝑplo ei⁹ Ideo fr̄ mi dilecte nō te delectat mul

titudo turbarū te p̄cedētium et
sequētiū plus q̄ꝫ obedientia dei
et p̄latorum tuoꝝ Non em̄ oēs
de bohemia iā dicūt illud Mat
xxi. Bn̄dict⁹ qui venit in nōine
dn̄i. ꝫ ꝓhdolor multi dicūt Ma
ledict⁹ q̄ venit in nomine diabo
li de abyssis q̄ ꝯmouet ꝓplm ꝑ
vniuersā terrā bohemie Et cuꝫ
intrasti pragā ciuitatē. cōmota
est vniuersa ciuitas dicēs quis
est hic Joh. vij. Quidā respon
derūt hic est p̄dicator vere fi/
dei Alij aūt dicebāt. nō. ꝫ sedu
cit turbas Et fr̄ mi dilecte q̄ꝫ/
uis plures blandiūt quorū vo
lūtatē imples. et qui ex tuis ꝓ/
motionib⁹ tp̄alibus et momen
taneis vtunt̄ Diligent̄ tn̄ pro/
spice ne aliqn̄ postea tibi vene/
nū infamie infūdēt arti⁹ q̄ꝫ scor
pio qui volēs hominē leuit̄ in/
terficere. dormiēti venenū infū
dit q̄ maxime inflat̄. nec medc/
ri pōt nisi in aquis valliū Itaqꝫ
frater mi dilecte. noli inflari ve/
neno sup̄bie et iactātie ex leui li/
nitione. i. adulatione te p̄ceden
tiū et sequētium. ꝫ merge te in
aquis valliū. i. humilitate ⁊ obe
diētia Vn̄ talib⁹ dicit̄ Luce xiiij.
Qui se exaltat hūilia. ꝛc Et Ja
cobi iiij. De⁹ sup̄bis resistit. hu/
milib⁹ aūt dat gr̄am Et sic fra
ter mi dilecte vide vtilitatē vir
tutū et ibi q̄ntū potes fuge ea/
rūdē opinionem. vt in pn̄ti vita
aliquid boni merearis. et in fu/
tura dei visiōe btifica eternaqꝫ
fruaris. ne ex viciorūꝫ scoria in
profūdum inferni deprimaris
et malorū spirituū et̄no horro
ri socieris. Prospice iaꝫ et vide
obedientie vtilitatem per quaꝫ
mundus saluatur Et per cuius
transgressionem. vt dicitur pri/
ma Joh. v. Totus mundus in
maligno positus est. et in misēi
is innumerabilibus Genes. iij.
patet ꝙ primus parens propt̄
inobediētiam cum toto genere
humano exul factus ē. quia si/
ne obedientia nemo saluatur.
Vn̄ dicit Bernardus O quā/
tum vicium inobediētie. qua an
gelus celum. Adam paradisuꝫ
Saul regnum. Salomō amorē
diuinū amisit Itē patet ꝑ bea
tū Augl. q. lxix. Si ieiunaueris
si dieb⁹ ac noctib⁹ or̄ones fece
ris. si in sacco et in cinere pn̄iam
egeris. si nil aliud feceris nisi il
lud qd̄ tibi preceptū est in lege
et tibi sapiens visus fueris. sed
inobediēs patri tuo sp̄uali exti
teris. has omnes virtutes ꝑdi
disti. Itē patꝫ virt⁹ obedientie
philip̄. ij. Xp̄us factus est obe
diens patri vsqꝫ ad mortez. su/
ꝑ quo verbo dicit Bernardus
Attendite fratres obediētiam
saluatoris nostri. christus enim
ne perderet obediētiam perdi/
dit et vitam Sed frater mi for
te diceres illud Actuum secun
do Obedire oportet deo ma
gis q̄ꝫ hominibus. verum est
Sed tu si etiaꝫ saluari vis opor
tet te etiam obedire prelatis
tuis. vt esse merearis membruꝫ

ecc̄ie catholice de qua sic scribi
tur Catholica ecc̄ia est totius
xp̄ianitatis bonoꝝ et maloꝝ
cōgregatio Vn̄ ille vere catho
lic⁹ dicit̄ qui est fidelis deo et
ꝓximo suo ergo qui extra illā
e est.infidelis est Que catholica
ecc̄ia hꝫ se in respectu ad xp̄m
sicut mēbrū humanuꝫ ad corp⁹
et sicut mēbra gubernant̄ a ca/
pite.sic om̄es boni xp̄iani a xp̄o
suo ordine Oculi hui⁹ capitis in
veteri lege sūt ꝓphe In noua le
ge apl̄i.et nūc p̄dicatores veri
ꝫ nō illi qui ꝑ viaꝫ erroris ābu
lant et de vero lumine fidei ⁊ iu
sticie recedūt.ex q̄bus tu vn⁹es
Aures ecc̄ie sūt obedientes.qui
nec in aliquo cōtradic̄t ecc̄ie.
Nares sunt discreti viri Phle
gma qđ nares eijciūt sūt hereti
ci et erronei qui i puteū inferni
dimerguntur Os sūt sacre scri
pture Dentes expositores eius
Lingua.boni aduocati Manus
ecc̄ie defensores Pedes.agrico
le et cultores pascentes ecclesie
rectores Immūdicia q̄ de infe
riorib⁹ egredit̄ sunt facinorosi.
qui ventrē ecclesie onerant. q̄s
ꝑ mortis digestionē demones
vt porci deuorāt Ideo frater
mi dilecte si vis ocul⁹ esse catho
lice ecclesie cuius caput est xp̄us
p̄dic malis et infidelib⁹ et erro
neis infernū.bonis vero et fide
lib⁹ regnū celoꝝ Sis ergo mē
brum sācte matris ecclesie per
obedientiā Nā qui extra ecclesi
am catholicā est.infidelis est et
qui infidelis ē.iā iudicatus est
Joh.iij. Naꝫ vtiqꝫ ocul⁹ qui ex
tra caput est.ocul⁹ nō est.qꝛ ad
motū capitis nō mouet̄ localit̄
Sic q̄libet fidelis vt mēbrū ec
clesie debet se mouere ad motū
matris ecclesie Nō debes eē sin
gularis ocul⁹ erutus .sicut q̄dā
qui volūt vt per eos ecclesia re
gat̄.et nō ip̄i ꝑ ecclesiā. Caput f
militātis ecclesie est papa.et im
mediat⁹ vicari⁹ iesu xp̄i.cui do
min⁹ dixit in ꝑsona sācti petri il
lud Joh.xxi. Symon iohānis
diligis me plus his.pasce oues
meas.quia anteq̄ꝫ vocarē te.su
per plebē meā te constitui.⁊ cla
ues regni celorum tradidi tibi
et omnia regna mundi Quod/
cunqꝫ ligaueris super terram.
erit ligatum et in celis.et quod/
cunqꝫ solueris super terraꝫ.erit
solutum et in celis Que omnia
et singula xp̄us ad successores
sancti petri futuros pertinē vo
luit.quibus debent om̄es chri/
stiani per obedientiam in salu/
brib⁹ obediē ⁊ sb̄ijci Et nō solū
ipsis.sed etiam substitutis et di
ocesibus in diuersis mundi par
tibus Hoc est contra illos qui
dicunt ꝙ pape episcopis. ce/
teris qꝫ prelatis non est obedi
endum Illi contrariantur dicto
saluatoris Luce decimo quan
do dixit dominus ad apl̄os
et ad eorum successores Qui
vos audit me audit et qui vos
spernit .me spernit .et qui me
spernit spernit eum qui me mi/

sit Itē ad Rō.xiij. Omnis autez
aia ptātib⁹ sublimiorib⁹ subdita
sit Nō ē em̄ potestas nisi a deo.
et q̄ potestati resistit.ordinatiōi
diuine resistit.q̄ aūt ordinatiōi
diuine resistit eternā dānationē
adq̄rit Sed forte frat̄ mi dilc̄e
dicis aliq̄rū informatiōe se ex/
cusātes ab obediētia p̄latorum
dicētes Prelati sūt symoniaci.
auari.luxuriosi sup̄bi .et multis
pcc̄is deturpati ideo eis nō est
obediendū Audi dn̄m dicētem
Mat.xxiij. Sup̄ cathedrā moy
si sederūt scribe et pharisei Om
nia ergo q̄ dixerint vobis serua
te et facite.s̄m vero op̄a eoruz
nolite facē Et p̄me petri.ij. Sub
iecti estote om̄i creature hūane
ꝓp̄t deū.siue regi tanq̄z p̄cellēti
siue ducib⁹ tq̄z ab eis missis ad
vidc̄az maloꝝ.laudē v̄o bono
rū qm̄ sic ē volūtas d̄i Et ibidē
Serui subditi estote in omni ti/
more dn̄is.nō tm̄ bonis et mo
g destis s̄ ec̄ discolis Et sic greci
ꝓpter inobediētiā stant et stete
rūt multis cētenorū ānis vel cē
tenis annorū curriculo in p̄icu/
losa salute et maiori excōicatio
ne in qua ꝯtinue moriunt̄ Hoc
idē timēdū ē de te .et te sequen
tiū.q̄ dicitis ꝙ excōicatio pape
et alioꝝ prelatoꝝ nihil sit Au/
di igit̄ sc̄m Gregl.qui dicit dist.
lxxxi. Pcc̄m paganitatis incur
rit quicūq̄z fore se xp̄ianuz asse
rens.et sedi ap̄lice p̄ inobedien
tiam cōtradicit Itē Chryso Ne
mo contēnet vincula ecc̄iastica
Nō em̄ est hō q̄ ligat.s̄ xp̄us p̄
hominē cui hāc ptātē dedit .q̄z
homines deos facit et tāti esse
honoris Itē Amb̄ de sacramē
tis in decreto dicit Nō vitā nec
merita p̄sonaꝝ de⁹ cōsiderat.s̄
officiū et auctoritatē ꝯcessā Itē
Gregl.Sn̄ia iudicis pastoris si/
ue sit iusta siue iniusta sp̄ timen
da ē.imo hō iustus nō ostēdēs
innocentiā suā fit iniustus ꝓp̄t
inobedientiā suā quam nō ad/
uertit Sz forte dicis Nemo de
bet excōicari nisi a deo Ubi te
scire mi dilecte desidero ꝙ du h
plex est excōicatio.q̄dā occulta
qua sol⁹ xp̄us hominē ꝓ mor
tali pcc̄o excōicat et regno celo
rū et societate omniū sāctoruz
priuat Scd̄a ē manifesta.et ē il i
la que fertur a iudice aut a iure
et hec ꝓcedit ab hōinib⁹ et tali
excōicatiōe hōies excōicant̄ ꝓ
mortali vel inobediētia q̄ in se
includit mortale Et nō tm̄ ino
bediēs excōicat̄.s̄ ei p̄ticipātes
in crimine.vn̄ q̄ excōicato scien
ter aut spōte p̄ticipāt.eadē sn̄ia
excōicatiōis innodant̄ nec ab/
solui pn̄t nisi p̄ sedē ap̄licam.q̄z
s̄m canōes faciētes ꝛ ꝯsētiētes
pari pena plectunt̄ Et excōica
ti ad officia et dignitates exer k
cendo sunt suspensi et si ea exer
cent mortaliter peccant et pri
uantur omni vtilitate omniuz

bonoꝝ operū quo ad vitā eter
nā Ideo excōicat⁹ tenet solū ad
horas dicendū ad q̄s tenet ex
debito Ex his patz ꝙ excōica
ti nō debēt p̄dicare. qꝛ tūc non
mittunt. ꝫ sūt sn̄ia excōicatiōis
vinculati Si dicūt ꝙ possūt p̄/
dicare. audiant illi paulum ad
Rom̄. x. Qūo p̄dicabūt nisi mit
tant? Item Innocen̄. papa. c. de
hereticis Nonnulli sacerdotes
auctoritatē predicandi vēdicāt
sibi et vsurpāt non missi. illis cō
trariādo mādam⁹ omnib⁹ ep̄is
vt ꝓhibeant talia fieri Sed di
cis cū ceteris. in hoc facto tibi
adherentib⁹ missi sumus a xp̄o
Math̄. vlt. Euntes in mundum
vniuersū p̄dicate euāgeliū om̄i
creature Ibi scias cum ceteris.
ꝙ duplex est missio. q̄daz habi
tualis hec fit a xp̄o. qꝛ quilibet
sacerdos missus est a xp̄o vtili
ter p̄dicare. ita vt deo placeat
et sibi et hominib⁹ ꝓficiat Alia
localis. et illa fieri debet a p̄la/
to loci et de ista scd̄a missione
loquit paul⁹ et innocēti⁹ Sz mi
ror de te qūo sine illa missione
ausus fuisti ecc̄ias multas visi/
tare ibidē p̄dicando cōtra illo/
rū prelatoꝝ volūtatē nō aduer
tendo ꝙ h̄ fecisti in p̄iudiciū sa
cre scripture et sacrorū canonū
et anime tue ꝯdēnationem. et in
maximam populi dissensionem
vtriusqꝫ sex⁹ Nō per ostium su/
per cathedrā ascendēdo imme
mor dicti saluatoris Johan̄. iiij.

Amen amen dico vobis qui nō
intrat per ostium in ouile ouiū
sed ascendit aliunde. ille fur est
et latro Qui aūt intrat per ho
stium pastor est ouiū Predicas
etiā dicens ꝙ non sit offerendū
plebanis et sacerdotib⁹ qd̄ nul
libi reperitur in scriptura. per
hoc considera in te et tibi adhe
rentibus. ꝙ alijs abstrahendo
intenditis vobis vsurpari et
tacite mercedez aliorum recipe
re. cuz lex nature hoc prohibeat
Math̄. vij Omnia quecūqꝫ vul
tis ꝙ faciāt vobis homines et
vos facite eis Et Tho. iiij Qd̄
ab alio oderis tibi fieri. vide ne
alteri aliquādo facies Vn̄ la
icalis populus non inducitur
ad offerendum auaricia sacer/
dotum. vt tu dicis cum ceteris
sed dei mandatum est. vt colli
gitur ex scriptura tam veteris
q̄ꝫ noue legis et sanctorum do
ctorum prima Exo. xxxiiij. Ter
in anno apparebis coraz domi
no et munera offeres Secūdo
Mathei. v. Si offers munus tu
um ante altare ꝛc̄ relinq̄ ibi mu
nus tuū ꝛc̄ Et Mat. viij. Vade
et ostende te sacerdoti. et offer
mun⁹ tuū qd̄ p̄cepit moyses in
testimōiū Tertio i. cor̄. ix. Quis
pascit gregē et de lacte ei⁹ non
manducat Quis militat ꝓprijs
stipēdijs vnq̄ꝫ Non alligabis
os bouis triturātis Qui gregē
pascit de lacte viuat Ibidē li. i.
ti. iij. c. non satis et. c. eoqꝫ et. c.

ad nostrā Symonia cōmittitur
si ꝓ introitu religionis prioratꝰ
capellanie.sepulture .chrismate
cōione.vnctiōe.pñia.pecūia exi
gat̄ Si nos vobis spiritalia se/
minamꝰ.nō magnū est si vestra
metemꝰ Si alij ꝑticipes vr̄i q̄re
nō potiꝰ nos? nescitis ꝙ q̄ altari
seruit se de altare ꝑticipat Ita
dñs ordinauit his q̄ euāgeliuz
ānūciāt.vt de euāgelio viuant
qꝛ dicit̄ Math.x.Dignꝰ est ope
rariꝰ mercede sua Quarto ꝟm
Gregl.vij distl. capl̄o.i. Om̄is
xp̄ianꝰ ꝓcuret ad missarū solen
nia aliq̄d deo offerre Nā hō nō
offert plebano ꝫ deo.licet ple
banꝰ nomine dei accipiat Quid
mihi et tibi de pcc̄o plebani.dū
ego aut tu facimus ad qd̄ obli
gati sumꝰ ex mandato Etiā fr̄
m mi nō vereris dicere ad dissen
sionē populi .et in ꝯfusionē p̄la
torū.in sermonibus tuis ꝙ deci
me st̄ pure elemosyne.et ꝙ pro
pter pcc̄a p̄latoꝝ et sacerdotū
possūt dñi tꝑales ad libitū sui
ea auferre Hoc nō est verū.qꝛ
elemosina ē libera donatio. aut
volūtarie aliq̄d ꝓ pcc̄is exhibē
n Decime vero non sūt tales do
nationes volūtarie .imo sūt p̄/
ceptorie et inuolūtarie.vt patz
scd̄o paralip .xxxi.vbi dicitur
Decimas dabunt filij isrl̄ iussu
regis. Et ꝟm legē vide ec̄ q̄uo
decime sūt dei Num̄.et Deutro
xviij vbi dominꝰ dixit ad aarō
Ego sum ꝑs et hereditas tua
in medio filioꝝ isrl̄ Filijs aūt le
ui decimas om̄es dedi ꝓ mini/
sterio leuitl.xxvij Om̄es decime
terre de frugibꝰ.pomis.ꝛ arbo
ribꝰ dño sūt.et illi sc̄ificabuntur
Exo.xxi.Decimas ꝛ primicias
nō tardabis offerre Malach.iij
Inferte omnē decimā i horreū
meū.vt sit cibꝰ in domo mea.et
ꝓbate me sup̄ h̄ dicit dñs.si nō
aperuero cataractas celi ꝛ effū
dā bñdictionē vsqꝫ ad abūdā
tiā.et nō erit sterilꝭ vinea i agro
Tñ dicit dñs exercituuz Gen̄.
xiiij.Abraā dedit decimas de
om̄ibꝰ q̄ possidebat regi melchi
sedech.q̄ erat sacēdos altissimi
dei et bñdixit abrahe Itē cōstā
tinꝰ imparor dotauit ecc̄iaz de
cimis largis.et multi sui succes
sores Itē i terra bohemie sāctꝰ
wenzeslaꝰ et plures sui successo
res dotauerūt ecc̄ias et altaria
decimis Sz forte dicis quare
deꝰ mādauit hoibꝰ vetēis ꝛ no
ue legis dare decimas sacerdo
tibꝰ Rñdet̄.ꝙ hō fuit drachma
decima ꝑdita.q̄ decimā ꝑtē ma
lorū angeloꝝ in nouem choris
implē ꝟm mēita ascendēdo Itē
Mat .v.dicit xp̄s nō veni solue
legē.ꝫ adimplē Prospice nunc
intuēdo scripturas.ꝙ sacerdo
tes noue legis.nō adinuenerūt
offertoria nec decimas.ꝫ deus
mandauit et ordinauit offerre
et dare decimas q̄s decimas o.
et offertoria.nec ꝓpter pcc̄a sa
cerdotū aut p̄latorū dñi terre

vt tu dicis cū ceteris possūt re/
tinē vel auferre ad libitū suū si/
ne culpa pcci mortalis.imo te/
net etiā malis gratib⁹ et sub pe
na excōicatiōis eas dare.vt pz
p venerabilez Hugonem de sa
cramētis.libro tertio.pte nona
vbi dicit Decimas vsurpare a
retinē sine sacrilegi culpa nō pt
nisi hi solū q̄rū sustētatiōe insti
tuti sūt Gregl. Quis dubitat sa
cerdotes censeri pres et magi/
stros omniū fideliū pncipuz in
regno xpi Nōne insanie misera/
bilis eē cognoscit q̄ iniq̄s cogi
tationib⁹ illa sibi et sue ptāti sb/
ijcere conat q̄b⁹ sustētari debēt
nō credēs eos in celo ⁊ in terra
posse ligare et soluere Itē tu ec
p maledicis pape.ideo contra te
est Gelasi⁹ pp q̄ imperatori sic
scripsit Tu impator pēdēs ex il
lorz iudicio.ideo laborare non
debes velle eos redigi tue volū
tati Idem centesima distinctiōe
Quippe cū tu videris regum et
pncipū colla submitti genibus
tuis sacerdotū dexteras oscula
ri non verearis Ideo q̄ pape.
epo.vel sacerdoti cuiqz maledi
cit.crimen sacrilegij incurrit.vt
habet.q.xiiij Et alibi Qui ma/
ledicit pncipi moriat Exo .xxi.
Qui maledicit patri aut matri
moriat.i plato eccie.nō tm̄ car
nali ꝫ spirituali Ideo videant
illi ne eis eueniat qd̄ dathan et
abiron contigerat Numeri.xvi

Qui cum omni familia sua sub/
mersi sunt in profūdum inferni
ꝓpter murmur qd̄ fecerunt con
tra moysen pncipem suū detra
hentes ei ꝓpter dignitatem pre/
lationis. volentes eē similes ei
in prelatione Sic et tu facis cō
tra deuz et diuinas sanctiones
pdicādo officiando.regēdo ꝛc
Non intelligēs interdictuz vio q
lare in clauiuz ecclesie et sancti
euangelij offensam Math .xvi.
Qd̄cūqz ligaueris sup terrā ꝛc
Tales em̄ interdictū violantes
in cōtemptum matris eccie.aut
qui ad hoc ꝯferūt cōsensuz red
dūtur inhabiles ad om̄es act⁹
eccīasticos.nisi eis in principio
sup tali excessu prouideant.legi
timas causas assignando Ale/
xander papa tertius Perpetue
damnationis incurrūt crimen
et beneficijs ⁊ dignitatibus pri
uantur.et si religiosi fuerint .in
arta monasteria detrudantur r
Item laicales populi intrantes
ad missas et officia prophano
rum sacerdotum audientes. q̄/
druplici peccato peccant .Pri
mo cōtra obediētiā.qz non ser
uāt pceptū supiorum Scdo ꝙ
excōicatis pticipant Tertio ꝙ
mandatum supioris scādalisāt
Quarto ꝙ pertinaces propha
nos ⁊ excommunicatos in diui
nis sustinēt Et de his prius sa
tis patuit in auctoritatibus Si
igitur oculo aperto cōsiderare

velles.scires vtiq; q̄ om̄ia q̄ in
alios in tua secta retorques in
te relucēt.qr nō vereris deū ne/
q; homines.nec a p̄latis es mis
sus Et te intromittis de digni
tatib⁹ ⁊ officijs et cathedralib⁹
eoꝝ.in magnū p̄iudiciuz dei et
p̄ceptoruz xp̄i et toti⁹ sacre scri
.s pture Dixit namq; de⁹ Exo.xx.
Non ocupisces rem ꝓximi tui.
Ex quo minimū p̄cepti dei non
seruas.impossibile ē te maiora
seruare Et cū minora transgre
deris iam trāsgress⁹ es omnia
Vñ Jaco.ij Quicūq; totā legē
seruauerit.offendat aūt in vno
fact⁹ ē omniū re⁹.i.Joh.ij.In h̄
scim⁹ qm̄ cognoscim⁹ deū si mā
data ei⁹ obseruam⁹ Qui se dicit
nosse deum et mādata ei⁹ non
seruat.mēdax ē.et veritas in eo
nō est Qui dicit se in xp̄o manē
debet vt qūo ille ambulauit et
ip̄e ambulare.sed xp̄us ambula
uit nulli maledicēdo. nulli de/
trahendo.nullū spoliādo.nullū
in odiū alteri⁹ adducēdo.nullis
se dignitatib⁹ seu bonis intro/
mittēdo.sicut tu facis cū cetēis
tibi adherētibus fratres tuos
odiendo.imo poti⁹ occidendo.
Memorare dictum saluatoris
Math.v.Qui dixerit fratri suo
racha re⁹ erit iudicio i.Joh iiij
Qui odit fratrez suū homicida
est Et scitis qm̄ omnis homici
da nō habz vitā in se manētem
Si ergo diligam⁹ nos inuicem
de⁹ i nobis manet et charitas ꝑ

fecta in nobis est Intelligimus
qm̄ i xp̄o manem⁹ et ipse in no
bis.qm̄ de spū suo dedit nobis
Sed q̄ nō seruat mādata dei et
odit fratres suos maledicendo
ip̄is detrahendo auxilio et ꝯsi
lio spoliādo.et totū vulg⁹ vtri
usq; sex⁹ cōtra eos incitādo nō
est spūs veritatis in eo .ꝫ spūs
erroris Vñ.i.Joh.iiij In h̄ cog
noscim⁹ spūm veritatis et spūm
erroris si diligam⁹ inuicē Cha
ritas in deo ē.et om̄is q̄ diligit
ex deo nat⁹ est.i.Joh.iiij.Nolite
omni spūi credere.ꝫ ꝓbate si ex
deo sūt.qm̄ multi pseudo ꝓp̄he
exierāt in mūdo.et omnis spūs
q̄ soluit ih̄m ex deo nō ē.et hic
ē ātixp̄us Audistis qr venit et
nūc ē in mūdo Ideo fugite pec
catū odij fraternitatis.i.Joh.iij.
Qui facit pcc̄m et odio hz fra
tres.ex diabolo est.qr ab inicio
diabol⁹ peccauit pcc̄o odij.inui
dens hominib⁹ de eorū bonis
opib⁹ ne veniāt ad locū quem
ꝑ supbiā deseruit Et ideo appa
ruit fili⁹ dei vt soluat opa dia
boli Et forte tu dicis ad p̄dc̄a.t.
ego volo cū alijs mihi adherē
tib⁹ clerū reducē ad temp⁹ et sta
tū aplorꝝ vt nihil possideāt et
sic verbū dei liberi⁹ p̄dicent: et
pōpā.auariciā.luxuriaz.et alia
pcc̄a facili⁹ declinēt Frat̄ mi di
lecte q̄s dedit tibi istā auctorita
tem.aut cui vnq̄ alteri vt pote
statē d̄i ifinitā possit facē finitā
cū ph̄s dicat Teli potētia ifini

ta et inꝛminabilis est. et vis poten
tiā dei limitare. qđ deꝰ noluit ali/
cui offerre tpe apl̄orū Licꝫ xp̄s mlt
ta seruauerit successoribꝰ eoꝝ. que
tñ in p̄mitiua ecc̄ia apl̄is nō reue/
lauit. nec etiā alijs vt ptꝫ Joh. xvi
Ubi dixit Multa habeo vob̄ di/
cere sed nō potestis portare modo
Cū aūt venerit ille spūs veritatis
docebit vos oēm v̄itatē Et sic ex
informatione spūssc̄i. ecc̄ia moder
na honoratiori deuotione regitur
q̄ꝫ in p̄mitiua. qꝛ apl̄i in ecc̄ia plꝰ
soliciti erāt de ꝯuersione gentium
ad fidē xp̄i. q̄ꝫ de ornatu ecc̄e vel
deuotione. aut de ornamētis mini
stroꝝ ecc̄ie Act. ij. ait petrꝰ Peni/
tentiā agite et baptiseꝫ vnusq̄sq̄ꝫ
vr̄m in nōie ih̄u xp̄i in remissionez
pcc̄oꝝ vr̄oꝝ et accipietis donum
spūssc̄i Sed iā ecc̄ia instinctu spūs/
sc̄i firmata. ad deuotiorē modū ⁊
ornationē. imo ad omnia meliora
deduxit q̄ꝫuis modus ecc̄ie p̄mitie
q̄si idē fuerit sed tūc spūssc̄us non
om̄ia reuelauit apl̄is. sed mlta ser
uauit ꝑ eoꝝ successoribꝰ in futuro
ꝓcessu ecc̄ie Sed videas ne s̄mo
nibꝰ tuis bohemiā terrā in errorē
deducas. sicut fuit deducta terra
asie per tres eiꝰ ꝓuintiales. qꝛ per
tales pseudo ꝓp̄has reductus fuit
clerus ad statū apl̄oꝝ. p̄uādo po
testate p̄ncipū et multitudie simpli
ciū eos possessionibꝰ suis Et cum
priuati fuerūt om̄ibꝰ possessionibꝰ
clero amoto. grauiter cepit ꝓplus
sine dei timore peccare Et cuꝫ ab
alijs qui remāserūt corripentur ꝑ
pcc̄is eoꝝ. expulerūt eos om̄es et
demū populꝰ carēs sacerdotibus
cōuersus est in paganismū vsq̄ꝫ in
hodiernū diē Ecce q̄ꝫ malū est cle
rū nihil h̄re aut possidere Naꝫ po
pulꝰ qñq̄ꝫ aspirat cleri potentiā. et
ex illo timꝫ grauiora pcc̄a ꝑpetra
re et admittere Ideo p̄lature ad
misse sunt. vt errores ⁊ falsitates
pseudo ꝓp̄harum cōprimāt. ne po
pulū simplicē seducāt. Et ne nobi
les terre et ciuitates. per simulatā
sanctitatē ad defensionē sibi attra
hant Et ideo hussones q̄druplici
astuta se armant contra potenti
am p̄latoꝝ et claues ecc̄ie. quibus
de facili alias nō pñt resistere Pri
mo erronee oñdūt sanctitatē ⁊ ma
xime ab extra in oībus differētes
ab alijs. vt sic credāt eis et in eos
Scđo querūt potestatē p̄ncipū et
nobiliū vt defēdanꝫ cōtra iurisdi
ctionē ecc̄ie et p̄latoꝝ. vt faciāt ea
que velint. siue sint bona siue mala
vl̄ bōa inordinata. nihil aliud ad/
uertētes. nisi vt velle suū ꝓsequāꝫ
Tertio simplices homies vtriusq̄ꝫ
sexus attrahūt sibi adulationibꝰ ⁊
cantationibꝰ ⁊ alijs nouitatibꝰ vt
eos sequanꝫ. et eis subueniāt pecu
nijs et alijs necessitatibꝰ. vt resistē
valeant ecc̄ie p̄latis et clauibꝰ qui
eos exhumarent. ne simplices sic
seducerent Quarto omne malum
qđ dicē possūt dicunt sup̄ p̄latos
et alios homines qui eos non co
mitanꝫ vt eoruꝫ malū occultū siue
manifestū cooꝑiant. ⁊ vt sancti vl
tra alios appareant Ideo spūssc̄s
instructor ecc̄ie suggessit ne christi
fideles decipenꝫ vt p̄laturas spiri

tuales dotarēt vt possint resistē eoꝝ erroribus ⁊ malis vt patz Joh. xiiij. vbi xpūs ait Illevos docebit oia quecūqꝫ dixero vobis Et sic stude diligenter mandata dei seruādo. qꝛ cum es in peccato mortali. ⁊ nō ꝑuas mādatum dei. nec deo places nec tibi. nec aliis ꝓficis. ij tim. iij Mali et seductores proficiunt in penis et tytū. iij Hereticū hominē post ꝑmā et scdam correptionē deuita. sciēs qꝛ subuersus est ps xlix. Quare tu enarras iustitias meas. et assumis ꝛc. Tu vero odisti disciplinā meā. et ꝓiecisti sermones meos retrorsū Si videbas furē currebas cū eo et cum adulterl. portionē tuā ponebas Os tuū abūdauit malicia. ⁊ lingua tua ꝯcinnabat dolos Sedens aduersus fratrez tuū loq̄baris. et aduersus filiū matris tue ponebas scādalū. hec fecisti et tacui Eccl. p. dicit Non est speciosa laus in ore peccatorl. Sed dicis volo aliter videri q̄ꝫ appareo. Frater mi. hec ē ipocritaꝝ laus ꝑm Chryso. et ꝑm Joh. xiiij Nō veniet in ꝯspectu eiꝰ oīs ipocrita et octaua spes ipocrite ꝑibit. ⁊ laus ipocritaꝝ breuis adinstar puncti. et sanctꝰ bernardꝰ in epla ad surgerium abbatē scī dionysij dic sic Blanda et ꝑiculosa laus cum laudat pccor in desiderijs aīe sue. et iniquus bñdicit Et scus gregl. in pastl. Periculosa laus est. cū nō ꝓ recto ope laus transitoria digna res vbi ꝑcio venditur Et seneca in lib de q̄ttuor virtutibꝰ dicit Bonū est laudari. sed ꝑstātius est laudabilē fore Neminē cito laudaueris. vicium est eniz om̄ia credere. viciū est nihil credere Nam a turpibꝰ laudari est quasi laudari ab impijs

Et ꝑfatis om̄ibus ꝑtermissis in āmiratione plꝰ āmiror. nec mirari sufficio. qua ꝑsūptione audes ꝓplm laicalē sub vtraqꝫ specie sacrali a 2 cōicare Nescio quo spū. qꝛ primo ꝯtra volūtatē dei Scdo cōtra doctrinā totiꝰ sacre scꝑture tertō cōtra canones. q̄rto ꝯtra statuta sācte mr̄is rhomāe ecce facis Qꝛ cōtra volūtatē dei facis. patz per executionē vltime cene xpi. et per omnes euangelistas. ⁊ in satiationibus vbi qñqꝫ multa milia hominū satiauit Nam si xpi voluntas fuisset populū laicalem sub vtraqꝫ specie sacramētali cōmunicare ad eādem vtrāqꝫ speciē sacramētalē xpūs pre omnibus aduocasset matrē suā q̄ tūc dignior fuit oībus apostolis. quia ter sancta pre ceteris ꝑm sanctum thomā. et etiam septuagintaduos discipulos ⁊ hospitē domus necnō et Joseph ab aromathia et nycodemū et alios familiares qui comitabant eum. sed hoc nō fecit. quare quia voluntas eius nō fuit. vt populus laicalis sub vtraqꝫ specie sacmentali cōmunicaretur Sed dicis ꝙ xpūs di

xit Mat.xxvi. Bibite ex eo omīs
Et luce.xxij Diuidite inter vos
Verū est ꝙ xpūs hoc dixit ad
omnes collectas personas scz
apostolos ⁊ iudam traditorez
ne furorē sancti petri excitaret ⁊
aliorū apostolorz contra iudā.
In hoc ostendēs ꝙ nō tantum
se bonis.sed etiam malis se ad
māducandū pberet vt patet in
figura leuitici.xx. Non licebit fi
lijs israel vt libaminibus id est
offerendis in fluido ⁊ vino oleo
aut melle vterētur nisi aaron et
leuite qui erant figura sacerdo/
tuz Et deutrono.xij.dicit filijs
israel Carnibus bestiarū tuarū
ipe vesceris.sed sanguinem fun
des in altari Ibi cōmittitur so
lum sacerdotibus et nō alijs su
mere et cōmunicare sanguinem
xpi in altari sub specie vini Itē
exodi xij. Ibi multitudo filio/
rum israel imolabant agnuz ad
vesperā pasche.et comedebant
azymos panes Non legit ibiō
quicquā de vino Hic agnus fi/
gurabat xpm Item exodi.xvi.
Dnīs pluit iudeis māna in deß/
to sed nō vinū Item sapiētie x/
vi.Angelorū esca nutriuisti po
pulū tuū.sed nec ibi ponit vinū
Hoc etiaz patet in multis alijs
figuris veteris testamēti quas
lōgū ⁊ tediosū esset oēs ponere
Item de ionatha legit.i &.xiiij.
Quādo contra pceptuz patris
gustauit fauū mellis.qui figura
bat sacerdotez.et fauus mellis
sanguinē xpi Noua vēo lex hoc
idem ostendit multiplicit p.Jo
xvi. Ibi xpūs dixit ego suz pa
nis viuus qui de celo descendi.
si quis māducauerit ex hoc pāe
viuet in eternū Et panis quem
ego dabo caro mea est p mūdi
vita Litigabāt ergo iudei ad in
uicez dicentes Quomō pōt hic
nobis dare carnē suam ad mā
ducandū Et infra Qui mandu
cat hunc panē viuet in eternum
Ecce nō dicit qui bibit hoc vi/
nū Et cuz loquitur ad turbas
nullā facit mentionē sanguinis.
Ideo sufficit eis cōmunicare sub ba
vna specie scilz panis Sed si op
ponis textū Job.vi. Nisi mādu
caueritis carnē filij homis ⁊ bi
beritis eius sanguinē.nō habe
bitis vitā in vobis Respondeo
ꝙ hoc dixit ad apl'os ⁊ ad futu
ros offerētes.et tunc impleuit il
lud in vltima cena.et nunc in sa
cerdotibus per se offerentibus
sed in sacerdotibus infirmis et
captiuis.et populis laicalibus
nō sic fit ꝙ ostendit xpūs in se/
quenti textu.vbi sic dicit Spiri/
tus est qui viuificat.caro autez
nō prodest quicqz Verba que
locut' sum vobis spiritus ⁊ vi/
ta sūt.id est spiritualiter intelli/
genda et non sacramētaliter tā
tum Naz nullus sanctus nec ali
quis doctor sacre scripture pdi
ctum textū scilz nisi māducaue/
ritis carnez filij homis exponit
de māducatione et bibitione sa

cramẽtali demptis hereticis vi
delz nestorio.et pelagio q eoꝝ
seqcibus Sed omnes exponũt
de mãducatione et bibitione
spirituali imitantes. christum
dicentẽ Jobis.vi. Verba que
locutus suz vobis spirit⁹ q vita
sunt.id est spiritualiter intelligẽ/
da.et nõ sacramẽtaliter Et san
ctus augustinus super Job.vi.
Caro mea vere est cibus ꝛc. In
omelia.xxiiij.dicit Hoc est man
ducare illam escam et bibere il/
lum potum.in xpo manere et il
lum manentẽ in se habere Et q
non manet in xpo.et in quo nõ
manet xpus.pculdubio nõ mã
ducat spiritualiter eius carnem
licet carnaliter premat dẽtibus
sacramenta corpis q sanguinis
christi Sed frater mi dilecte di
cis textus sonat Qui nõ mãdu
cat eius carnem et nõ bibit ei⁹
sanguinẽ sacramẽtaliter.nõ ha
bet vitam id est eternã beatitu
ꝛ dinẽ Pro quo volo te scire q ꝑz
intentionẽ gozre super iob.po/
nitur duplex manducatio Que
dam spiritualis tantũ.que fit p
fidem spem et charitatẽ.de qua
xpus ꝓ dictũ intellexit Et de q
sanctus ambrosius q augustin⁹
dicũt Ut quid paras ventrez q
dentes crede et manducasti tal
manducatõ est de necessitate sa
lutis sine qua nemo saluari põt
et requiritur in adultis.sicut ba
ptismus in paruulis in fide spe
et charitate Alia vero mãduca
tio est sacramẽtalis.et ista nõ ẽ
de necessitate salutis. licet sit
magne vtilitatis Nam ꝑm gozdz
ram Illa mãducatio sacmenta
lis nec dat vitaz gratie nec glo
rie Et cum non sint plures vite
necessarie ad perpetuã vitã.nisi
ille due Ideo illa mãducatio sa
cramẽtalis nõ est de necessitate
salutis Patet primo q non dat
vitam gratie q remissionez pec
catoꝝ.quia illa vita scilz gratie
patet per baptismũ.per contri/
tionẽ et confessionẽ.et verã pe
nitentiã que omnia requirũtur
ad illam dignissimã mãducatõ
nem sacramentalẽ Alias cõmu
nicans nõ peiperet sacramentũ
ad salutem sed ad damnationẽ
ꝓ.cor.xi. Qui eniz manducat q
bibit indigne iudiciũ sibi mãdu
cat et bibit nõ dñiudicãs corp⁹
dñi vt patet in iuda et in multi.
eius sequacibus Etiã secũdo q
nõ vitam glozie dat patet quia
qui perseuerat in vita gratie vi
qz in finẽ.hic saluus erit Mat.x.
Quia statim post talem vitam
corpalẽ sequitur eũ vita glozie
beatitudo eterna et visio dei in
effabilis Tertio etiã si illa man
ducatio sacramnetalis esset de
necessitate salutis.tũc omnes ho
mines a ꝓncipio mũdi vsqz ad
passionẽ dñi nostri Jhu christi
essent damnati.qd tamẽ falsum
ẽ Quia multi patriarche ꝓphe
reges et alij mlti patres vt adã
abraaz ysaac iacob hieremias
dauid q de alijs multis pribus
veteris testamẽti sũt saluati Et

post ascensionē dñi a mille qua/
dringentis viginti duob⁹ annis
hucusq; qui nō manducauerūt
sub vtraq; specie. omēs eēnt dā
nati. qr nullis porrigebatur sb
vtraq; specie. hoc patet Act. ij.
vbi dicitur Erant apostoli pse/
uerantes in doctrina et cōmuni
catiōe in fractiōe panis Nec ibi
ponitur potio vini Quō tui pa/
troni scz sanct⁹ wenzeslaus sā
cta ludiuilla. sanctus albert⁹ san
ctus ꝓcopius. et omnes sancti
xpiani bohemi ꝑm errorem tuū
sūt saluati Ex quo patet dictuz
tuū esse horrendū et hereticum
Nam nullus eorū porrexit. nec
aliq̄s eorū manducauit ex vtra/
q; specie sacramētali ꝑter sacer
dotes offerētes Sz ꝓculdubio
ipsi manducauerūt nō tantū sa
cramētaliter sed spiritualiē fide
spe et charitate. vt informamur
ꝑ. cor. l. ix. vbi dicitur. Nolo vos
ignorare fratres qm̄ oēs pres
vri sub vmbra fuerūt. et omnes
mare transierūt. et oēs in moyse
baptisati sūt. in nube et mari. et
omēs eandē escam spiritalē mā
ducauerūt. Bibebant autez de
spirituali cōsequente eos petra
petra autē erat xpūs Et sanct⁹
augustinus in distin. nona de sa
cramentis scribit bonifacio pa
pe cōtra pelagioꝝ heresim di/
cens. In ecclesia saluatoris nō
cogites q̄ illi qui nō sunt exper
tes corpis et sanguinis dñi nri
Ihu xpi. dicente dño Iohis. vi
Nisi manducaueritis carnem filij
hominis et biberitis eius sāgui
nem ꝛc sint omnes parati. tunc
vnūquēq; fidelē corporis et sā/
guinis dñi participē fieri dico
quādo in baptismo mēbrū xpi
efficitur Etsi tales baptisati af
ꝓceptionem sacramenti discesse
rint. participatione huius sacra
menti nō priuātur nec eius bñfi
cio Et forte dicis q̄ tempore et
loco oportunis debet quilibet
sacramētaliter mādūcare et bi/
bere Dico q̄ nō est ꝑceptū xpi
mādūcare eius carnez et bibere
eius sāguinē sacramētaliter vt
sup̄ multipliciter patuit nec ali
q̄s sanctoꝝ doctorū exponit sic
illud ꝑceptum christi tempore
loco oportunis Q̄ si sic esset vt
tu exponis tunc homo quando
vellet. mandatū dei impleret. et
quādo nollet dimitteret pro tē
pore et loco. cum. mandatū dei
semper sit implendū Ibi frater er
mi te scire volo q̄ mādūcatō di
uersoꝝ est diuersa. quia quidaz
sūt qui nō manducātes mādu
cant. vt viri cōtemplatiui ꝓba/
ti. et pueri innocentes baptisati
et alij qui decesserūt fide spe et
charitate. vt martyres domini
de quibus dicit beat⁹ augustl.
Crede et mādūcasti Alij sūt qui
manducātes nō manducant vt
in peccato mortali sumētes sac
mentū de quibus ꝑ. cor. l. xi. Qui
mādūcat indigne reus erit cor
poris et sāguinis dñi Tertij sūt

qui manducātes manducāt vt
fideles contriti cōfessi et penitē/
tes de quibus Johis. vi. Et qui
manducat hunc panem viuet in
eternū Quarti sūt qui nō mādu
cantes nō manducāt. vt hoies
desperati plus delectantes esse
in fecibus peccatoꝝ q̄ꝫ in gr̄a
dei Et qui semel in anno nō cō/
municant. tales debent a fideli
bus excludi. ⁊ sepultura ecc̄iasti
ca ꝓhiberi nisi signa manifesta
ostendent vt patet de pe. et re.
f 2 Om̄is vtriusqꝫ sexus Unde spi
rituales offerunt sub vtraque
specie sacramētali panis ⁊ vini
Laicalis vero populus tantum
sub specie panis Sed forte di/
cis ꝙ sanctus paulus p̄. Cor.
xi. scribit ꝙ vterqꝫ populus de
beat cōmunicare sub vtraque
specie vbi dicit Ego eni accepi
a dn̄o qd̄ et tradidi vobis ꝛc.
Dico ꝙ sanctus paulus nō ali
ter scribit corintheis. nisi sicut
accepit a domino ih̄u Sed q̄a
dominus ih̄us nō dedit corp⁹
suū et sauguinez sub vtra specie
sacramētali nisi duodecim apo
stolis. quos ⁊ prius consecrauit
in sacerdotes. et qui figura fue
rūt oim sacerdotū offerētiū tm̄
⁊ nō alioꝝ sacerdotū vl̄ laicoꝝ
cōmunis gregis. vt quidam di
cūt ꝙ illi duodecim apl̄i fuerūt
figura oim xp̄i fideliū degētiū
in hac vita qui deberent cōmu/
nicare sb̄ vtraqꝫ specie panis et
vini sicut obtulit in cruce in cra/
stino pro salute omniū fidelium
et pro tunc xp̄us constituit duo
decim apostolos offerentes et
non simpliciter cōicantes Quia
sanctus paulus in fine epistole
huius scribit ꝙ laicalis popul⁹
debet tantū sub specie panis cō
municare. sicut dicit Itaqꝫ fr̄es
mei cum cōuenietis ad mandu/
candū inuicē expectantes si q̄s
esurit domi manducet. et non in
iudiciū cōueniat. cetera cū vene
ro disponā Ecce sanctus paul⁹
dicit ad māducandū et non di/
cit ad bibendū Ubi ostendit ꝙ
populus laicalis debet tantum
sub specie panis cōmunicare et
nullo modo sub specie vini Et
nunq̄ꝫ fuit de intentione eius ꝙ
populus laicalis debet cōicare
sub vtraqꝫ specie Q̄ si preceptū
indubitanter sanctus paulus p̄
ceteris aliis rhomanis scp̄sisset
⁊ hebreis. cū tūc rhomani erāt
caput iudeoꝝ et hebreorum Et
iudei specialiter erāt electus po
pulus dei. et p̄sertim mandatū
xp̄i cum sit de salute hominum
vtiqꝫ scribere nō omisisset Sed
ex quo hoc nō est factū patet ꝙ
non est christi mandatū ꝫ forte
consiliū Unde sanctus ābrosi⁹
in libro de viduis sic dicit eteni
p̄ceptum in subditos fertur. cō
siliuz amicis datur. Et vbi p̄ce/
ptum est ibi lex est. et vbi cōsiliū
est. ibi gratia est Ex his patz ꝙ
cōmunicare laicales sub vtraqꝫ
specie nō est xp̄i p̄ceptū vt p̄us

patuit et postea patebit. ex sac̄
scriptura tam veteris q̄ noue
legis. et multis sacris canonib⁹
Et ideo scūs paulus solis cho
rintl. scp̄sit. qꝛ corinth̄ sic fuer̄t
inducti per malos pseudo et ꝓ
phetas Et ne tamen illud indi/
gne facerent dixit. Probet aūt
se ipsum homo ⁊ sic de pane illo
edat et de calice bibat. qui eniz
manducat et bibit indigne. iudi
cium sibi mādūcat et bibit. non
diiudicans corpus domini p̄.
g ꝛ corl. xi. Et vt breuiter videam⁹
aliquas auctoritates quib⁹ ipsi
se armant. inducendo populuz
laicalem ad cōionem sub vtra/
q̄ specie sacramētali. Et primo
accipiunt auctoritatē sancti gre
gorij. in libro dialogoꝝ vbi dic̄
Eius quippe caro pariter ⁊ ei⁹
sanguis. non in manus infide/
lium sed in. ora fidelium fundit̄
Ibi frater mi dilecte bene scis.
ꝙ sacrū corpus xp̄i. non partit̄
per manus alioꝝ. nisi per man⁹
sacerdotū. hoc offerenciū et nō
alioꝝ infirmorū aut captiuorū
et in illoꝝ ora sāguis xp̄i debet
fūdi quē offerūt sub specie vini
et nō aliorū sacerdotum nec lai
corū simpliciū Sed ñ dicis laici
sunt fideles. ideo sanguis xp̄i
debet fundi in ora eorū Respō/
deo ꝙ cuz corpus xp̄i porrigit̄
fideli laico sub specie panis in/
funditur etiā sibi sanguis xp̄i ꝯ
comitatiue. licet nō sub proprio
signo vini. quia vbi est corpus
xp̄i ibi etiā est sanguis eius. al's
error maximus sequeret̄. ꝙ san
guis xp̄i sepabiliter se haberet
a corpore Tūc ad auctoritatē
sancti thome ꝓpter quā multi di
cūt ꝙ corpus xp̄i et sanguis ei⁹
debet dari sub vtraq̄ specie sa
cramētali laico ꝑplo quā scri/
bit in tertia ꝑte suaꝝ distinctio
nū q. xvi. dicens Quāuis totus
christus sit sub vtroq̄ sacramē
to. non tamē frustra Naz in pri
mo rep̄sentat passionem christi
In scdo sanguinis effusionē. tñ
ꝯueniens est vsui huius sac̄men
ti. vt seorsū exhibeatur fidelib⁹.
ꝓpter hoc dicūt ꝙ sub vtraque
specie sacramētali debeat dari
corpus et sanguis xp̄i fidelibus
laicis Et hoc est falsum. qꝛ ma/
le intelligunt sc̄m thomā Nam
plus q̄ in ducentis locis dicit
ꝙ sub specie panis tantū debe
at dari laicalibus corpus xp̄i ⁊
nō sanguis eius Et ideo sic de
bet intelligi auctoritas sc̄i tho/
me ꝙ ꝯueniens est vsui id est ꝙ
vsus est et ꝯsuetudo vt hoc sac̄/
mētū seorsū exhibeat̄. i. offerat̄
in altari ꝓ fidelibus ac ꝓ pec/
cato oim fideliū. ꝫ nō in dādo
laicis sub vtraq̄ specie sacr̄ali.
Tūc ad gelasiū papam dicentē
Diuisio vnius ab altero sine sa
crilegio et pcc̄o nō pōt ꝓuenire
Unde fertur ꝙ glosa sup eod̄
caplo dicit. ꝙ dc̄m gelasij pape

intelligit de sacrificante aut de cōficiente. et hoc xps voluit luc xxij. dicens Hoc facite in meam omemorationē Johes andree dicit in glosa. hoc in meā cōmemorationē facite id est conficite Quia sacerdos celebrās nō debet dimittē scdam speciē. s. vini als cōmitteret sacrilegiū Sicut quidā fecerūt antiquitus habētes plures ecclesias in omnibus officiātes. in vltima celebratiōe sumebant sub vtraqz specie sacmentū. sed in pmis missis tantū sub vna specie scilz panis Et tales sacerdotes corrigit hic gelasius de sacrilegio et nō laicalem populū Tunc ad cipzianū martyrē qui dicit in epla. xxliij. ad celicaz de sacramētis Quidaz in calice sacrificādo plebi ministrādo hoc nō faciunt q ibs hmōi sacrificij auctor fecit et docuit. Si quis in illo errore adhuc retinetur luce pspecta ad radicē vitatis redeat et ad canonē cipani. Nam tunc cipzianus locut' fuit pm cōsuetudinē pmitiue ecclesie. et credidit esse bonū laicales sb vtraqz specie omunicare Ideo in hoc puncto. et in multis alijs ecclesia nō tenet eum Nazetiā dixit q heretici nō possunt baptisare. et q talis baptismus esset lauacrū diaboli Quē scus gregl. magn' Innocētius papa et anastasius in illo odemnauerūt cum. lxxx. epis vt patz in decreto distinct. xx. Aut sic potest rñderi q in pmitiua ecclesia ex simplicitate nude textū Nisi māducaueritis carnē filij homis ꝛc intellexerūt Et ideo errabant q sub vtraqz specie sacramētū populo laicali porrigebant Nam quidā intingētes hostiam. et sic illaz populo laicali porrigebāt Alij vuas vince apponebāt q sb specie vini solum sumebant Et laicalibus cōmunicātib' vuas intinctas dabant. et p infirmis in sacrario reponebant Alij pānū lineū in musto tinctuz per totum annū seruabant De his erroribus q pluribus habetur de cōsecratione distinc v. ca. cū oē Et sic errantes cipzianus correxit eo q nō faciebant sicut xps instituit Et forte plures fuerūt qui cōmunicauerūt populuz laicalem in primitiua ecclesia sub vtraqz specie sacmētali Verū hoc est sed diuersimode Quidā cōicauerūt populū sub vtraqz specie sacramētali ex pia deuotiōe vt sanctus cipzianus et beatus donatus sed qz cito fuit eis reuelatum per intellectū sacre scripture. aut per visionē miraculorum. quia sancto donato fuit reuelatuz per fractionē calicis q non deberet populū laicalē sub vtraqz specie sacramētali cōicare. mox retractauit et penituit. nec vnqz de cetero aliquē laicū aut laicā sub specie vini cōmunicauit. et alijs consuluit vt idē facerent. qōz factum ē Alij vo

cōicauerūt populuz laicalē sub vtraqz specie ex pura malicia. vt erronei ⁊ heretici. sic fecit nestorius et pelagius et eorū seq̄ces Hoc nestorius idez fecit qz sub specie panis dixit tantū eē corp' xpi. et sub specie vini tm̄ sāguinis xpi. et assignabat rōem talem ꝙ in magna sexta feria corpus fuit diuisum a sanguine et sanguis diuisus a corpore ⁊ sic etiā in sacramēto esse. et hoc est error pessimus. quia vbi est corpus christi ibi etiam est sanguis eius. et ecōuerso Et iō idē nestorius adiudicatus est ꝓ heretico. et omnes sui sequaces Pe
i2 lagius autē ⁊ sui sequaces cōicauerūt populū laicalē sb vtraqz specie sacramētali. nude intelligentes textum Jobis. vi. Nisi mādducaueritis carnem filij hominis ꝛc. litteraliter ⁊ carnaliter ⁊ sic decepti illo errore pessimo adduxerūt vt pueri post baptismū cōmunicarent sacramētalie sub vtraqz specie. etsi speciē panis deglutire nō possent. ꝙ deberet cōteri cum sanguine et in os pueri fundere. et si eñcerēt oburetur allegantes textū exo. xij. Si quid residuuz fuerit igne comburatur Dixerūt eni merito pueros cōicare a duplici spē sacrali. qz innocētes. non supbi nō auari. nō luxuriosi. nec alijs peccatis obnoxij Quoꝝ heresi repugnat sāctus thomas in qrta parte suarū distinctionū dis. xcviij. Q. pueris nō datur hoc sacramentū. quia ad huiusmōi sacramenti susceptionē. nō sufficit sola innocētia. sed alia plura Primo requiritur cognitio inē k2
cibum corporalē et sacramentalem. et talem discretionez pueri non habent ergo ꝛc. Secūdo requiritur deuotio. ideo nō datur dementibus nec pueris. qz non habent deuotionē. nec sciunt se ad hoc disponere Tertio requiritur discretio ideo non datur fatuis nec pueris quia non habent discretionē Nam tales sūt sicut bruta sine cognitione ⁊ discretione Quarto requiritur peccatorū cōfessio ꝓter hoc non datur mutis nisi certa signa videantur cū ceteris circūstantijs Quinto requiritur vēa cōtritio quia psalmo. l. Cor contritū et humiliatū deus non despiciat. Etsi dicerent ipsi Si non datur pueris hoc sacramentū priuanē salute Respondeē ꝙ hoc nō est verū. quia per hoc sacramentū non datur eis salus. sed per baptismū Tunc ad hymnū de corpore christi vbi dicitur Dedit fragilibus corporis ferculū dedit et tristibus sanguinis poculū dicens accipite ꝙ trado vasculum omnes ex eo bibite Sic sacrificium istud instituit cuius officiū cōmitti voluit solis p̄sbyteris q̄bus sic ꝛgruit vt sumāt et dent ceteris Glosa fragilib' id est apostolis xp̄m negantib'

et ab eo fugiẽtibus.et tristibus
id est de morte xpi dolentibus
his dedit corpis ferculũ.et san/
guinis poculum.et sic illud offi
ciũ solis pbyteris committi vo
luit vt sumant sub vtraqz specie
et dent ceteris id est laicis sub
vna specie panis tantũ Et for/
te dicis quare xpus hanc man/
ducationẽ et bibitionez sub du/
plici specie sacrali instituit solũ
in immolatiõe.q oblatõe q nõ in
simplici cõione Hoc declarat
scus gregl.de dscratiõe dist.ij.
Et scus aug' eadẽ distinctiõe.c
vtrunqz Christus sciens se cor/
poraliter ab hoc seculo recessu/
rũ ad patrẽ.et homies cõtinue
peccãe.et in pcco labi.q ipse de
cetero mori nõ posset pro pccis
nostris.reliquit post se salutare
solaciũ et medicinã pccoribus.
corpus suũ offerendũ in altari
p remissione omniũ peccatorũ
et oim fideliũ.ob memoriaz sue
passionis.q sanguinis effusiõis
sub duplici specie.vt dupler ha
beat memoria.videlz sui corpis
in cruce immolatio.per panis
significationẽ.et sanguinis eius
effusio per vini significationem.
Talis autẽ dupler significatio
non requirit vt laicales sub du
plici specie.ex quo eorz sumptio
solum p dest simplici psone reci
pienti Ideo sufficit laicalib' so
lũ sub specie panis hre.corpo/
ris et sanguinis xpi memoriã q

nõ sub specie vini Nã incõgruũ l z
est imo maximũ peccatũ sãgui/
nem iesu xpi per pcpula mulierz
fundere aut per eum virorum
barbas madidare.vel terraz ir
rigare.q hoc est cõtra illos qui
incaute et indiscrete sanguinem
xpi fundũt dicentes q prius fu
erit fusus pro salute omniũ fide
lium Nũc autẽ funditur per ma
laz voluntatẽ hominũ Et quia
sanguis christi iaz est glorifica
tus.et glorioso corpore christi
vnitus inseparabiliter.qui pus
fuit mortalis q diuisibilis Ido
illi pmaxime peccant.qui ita in/
caute et indiscrete sanguinẽ xpi
fundũt in laicali cõmunicatiõe.
Nam prius fuit maximũ pecca/
tum sanguinẽ iesu christi fũdere
violenter mortalẽ q diuisibilem
et magna pena eos sequitur vt
patet per pium papam de cõse
cratione capto Si per negligen
tiam distillauerit gutta sangui/
nis super pallam aut sup terrã
penitere debet.xl.diebus per ie
iuniũ et orationes.et a celebra/
tione missarũ debet suspendi ad
temp' et gutta stillata lambat
et palla aut pãnus comburat.
Et si lapis est radat et rasura
ad sacriũ reponat p reliquijs:
Sed si in terrã stillauerit sãguis
christi cum lingua resumatur:
et terra ad sacrariũ reponatur
Si talis pena datur sacerdoti/
bus p effusiõe sanguinis xpi q

negligentiā facta in palla ꝛc. q̄m magna pēa datur laicis q̄ ma/ didant barbā aut vestē. sangui/ ne ihu xp̄i. que barba eēt cremā da cum veste. Et omnes tales laicalez populū sub vtraq; spe/ cie sacramētali cōicantes. ⁊ sā/ guinē ihu christi incaute fundē tes. excōicantur per luciū papā vt patet de iuribus et hereticis abolendis vbi sic dicit luci⁹ pa/
m 2 pa Uniuersi q̄ se sacramēto corp̄is christi aliter sentire ⁊ do cere nō metuerint q̄ sacro sācta rhomana ecclesia p̄dicat ⁊ obs̄ uat. vinclo perpetui anathema tis innodamus cum rhomana ecclesia caput sit omniū ecclesia rum vt dicit gelasius papa dis. scda Nec apostoli nec aliq̄ sino dus. sed solus xp̄us p̄matū ro/ mane ecclesie instituit. cui⁹ eccle sie primū pontificē et papam et pastorē petrum instituit ⁊ ordi/ nauit. cui dedit potestatē ligan/ di et soluendi a quo p̄ncipe tan q̄ a p̄mo latore et summo pon tifice et principe omnis ecclesia stica fuit potestas ⁊ auctoritas Item honorius papa de cōsue tudine dicit Inhibemus ne abs q̄ cōsensu sup̄ioris immutet̄ ec clesie cōsuetudo approbata. no uam inducentes. si quā forte fe cistis irritam determiat Gregl. de electione potestatis noue di cit Malū ē ab imitatione et ob seruatōne sedis apostolice rece dere. quasi di. valde malū est Et nicolaus papa distinctio. xxi. di cit in canone de his Om̄is trās gressor obseruatōne ecclesie pu niendus est. Et hoc idem patz in lege ciuili Nam qui frāgit ob seruationē ⁊ cōsuetudinē ciuita tis. punitur per legem ciuitatis Itaq; si alicui cōtingit populū laicalem sub vtraq; specie sacra mentali aut sanguine christi fun dere. p̄uideat sibi de penitentia salubri antequā moriatur. ne in perpetuū damnetur Ex quibus patet valde incautum ⁊ pericu losuz esse portare christi sangui nē ad infirmos longe ab eccle/ siis distantes per siluas cāpos montes et colles eundo equitā do propter lapsum tam homis q̄ iumēti Sufficit ēgo infirmis tātū sub vna specie scilz panis cōmunicare Item si seruaret̄ sā guis christi prout hodie hostie seruātur de facili mutaretur sa cramentū vini in acetū Tertio multi ponerentur in periculo sa lutis. quia q̄ plures sūt qui nō possunt vinum bibere. nec odo rare. vt patet in rege polonie ⁊ in multis aliis Quarto quia in magna plebe et presertim tem pore pestilentie oporteret vasa magna p̄parare Quinto in bel lo iusto si essent multa milia ho minū qui om̄es vellent sub vtra q; specie cōicare. vbi tā magn⁹ calix sumeretur. et si haberetur quis posset eum leuare Sexto possent credē aliqui cōicantes

q sub specie panis nõ cẽt ibi to
tus xpũs nisi sub vtraq; specie
Et sic cã et occasio erroris esset
illis qui prius sub specie panis
cõmunicauerũt Septimo vt ve
ritas rñdeat vmbre id est noua
lex veteri quia in veteri lege sã/
guis sup altare fundebat deut
xij. Dico ergo spẽaliter q laica
les nõ sũt sub vtraq; specie sac
mentali cõicandi ꝓpter heresim
nestorij et suoꝝ sequaciũ. vt p'
or dictũ est qr quicq̃d sacerdos in
altari sb duplici specie sumit tm̃
fidelis laicus sub specie panis
recipit Ido sufficit laico cũ ean
dẽ rem id est xp̃m totũ cuz offe
rente recipit Pcc̃m est eniz fieri
per plura q eque bene p̃t fieri
per pauciora. et sic patz q laica
lis ꝓplus sub vna specie nõ mi'
nec defectuosius recipit q̃z sacer
dos sub vtraq; specie sac̃mẽta/
li panis et vini. qui vterq; tã lai
cus q̃z sacerdos offerens vnicã
rẽ recipiũt scz xp̃m Sed si dice/
res sb duplici specie maior gr̃a
maior deuotio. maior contritio
adquirit. q̃z sub vna Rñdet q
qñq; sub vna specie adquiritur
maior et multiplicior gr̃a et de/
uotio. ⁊ cõtritio q̃z ex duabus
Quia ɔstat qñq; laicalẽ esse bo
ne vite. et sacerdotẽ eẽ indignũ
ꝓphanũ. excõicatũ ⁊ erroneum
⁊ alijs pcc̃is irretitũ sb vna spe/
cie laicus adq̃rit maiorẽ gr̃am
deuotionẽ et contritionẽ q̃z sa/
cerdos indispositus sub duab'

peciebus et hoc patet in his q̃
raro ɔmunicãt scz in anno q̃ter
vel septies Sed sepi' heu mul
ti q̃i quotidie cõicant sine oi de/
uotione et reuerẽtia. imo sine cõ
fessione Itẽ sciendũ quare sacer
dos recipit sub vtraq; specie sa
cramẽtali. quia dignior est om̃i
laico officio suo sacerdotali. qr
nõ offert pro se solo. sed ꝓ tota
sancta ecclesia. sed laicus solum
sumit sacramentũ pro se Etiã in
bono sacerdote bene disposito
viget maior gratia. deuotio et
contritio q̃z in laico. quia sacer
dos intelligit que legit ⁊ quid
tractat. sed hoc non est in laico
Sed diceres sub duplici specie
fit discretior memoria passiõis
domini q̃z sub sola specie panis
Respondet q laicus debet di/
stincte memorare sub vna specie
scz panis passionẽ christi ⁊ effu
sionẽ sui sanguinis. et cum hoc
quilibet fidelis omni hora Sed pr
quia xpũs hanc cenaz instituit
offerendaz pro omnibus fideli
bus viuis ⁊ defunctis sub dupli
ci specie. non propter laicalẽ cõ
munionẽ. sed propter mysticaz
significationem Oblatio eni pa
nis in altari repñtat xp̃i passio
nem in cruce. quia se ipsuz obtu
lit in cruce ꝓ peccatis nostris
Sed vini oblatio signat sangui
nis eius effusionem hec duo de
bent distincte memorari a sacer
dote ⁊ a laico sumẽti Q hec sint
memorãda ptz ꝑ sc̃m ambrosiũ

in decreto de ɔsecratiōe vbi dic̄
A dño liberati sumus. vt hui⁹
rei memores. carnem et sangui
que pro nobis oblata sūt signi
ficemus Et sanctus augustin⁹
distin. scd̄a sic dicit Jteratur
autē quotidie hec oblatio licz
xp̄us semel passus est. nos autē
quotidie peccamus. peccati. sine
quibus humana fragilitas sub
sistere naturaliter nō potest Jō
qr quotidie labimur quotidie
xp̄us ꝓ nobis imolatur Jntra
catholicā ecclesiam in mysterio
corpis xp̄i. nihil a bono magis
nihil a malo minus ꝑficit̄ sacer
dote Et sc̄us ambrosius de cō/
secratione distincti. scd̄a dicit.
Sicut enim vbiqz offert̄. ⁊ vnū
est corpus et non multa corpa
Jta vnū sacrificiū. pontifex aūt
ille est qui hostiā obtulit. ⁊ nos
mūdi illam offeramus. et nūc q̄
tūc oblata est cōsumi nō potest
et illud nos facimus in mēoriā
eius Dixit enim Hoc facite in
meā cōmemorationē; Sz ioh̄s
qr andree dicit Cōficite in meā cō
memorationē Et quia ꝑlectis
om̄ibus sc̄is sacre scripture do
ctorib⁹. nullus ꝓhibet sub vna
specie panis laicales cōmunica
re. p̄ter ciprianū ab ecclesia ab/
rogatū quo ad illam partez. ⁊
quo ad baptismū hereticoꝝ. lx/
xx. ep̄is et archiep̄is vt prius in
p̄cedentibus late declaratuz est
Sed multi doctores consulūt ⁊
mandant. vt laicales sub vna
specie cōmunicent̄ Et p̄mo san
ctus augustin⁹ in libro de ciui/
tate dei Corpus et sanguinem
dñi tantuz sub specie panis de
fructibus terre acceptū. et p̄ce
mystica cōsecratū debem⁹ sumē
ad salutem in memoriā domice
passionis Jtē in canone gelasij
dicit̄ ꝙ sacerdos extra celebra
tionē missarū sub vna specie tm̄
sumat sac̄mentū. vt in infirmita
te aut captiuitate Si sacerdoti
bus p̄cipitur cōmunicatio sub
vna specie panis tm̄. ex prece/
pto ecclesie Jdeo laicus totum
credat se recepisse sub specie pa
nis. ꝛc. Scd̄m bernardū Corp⁹
christi est egrotis medicina. pe/
grinātibus ducat⁹. debiles cō
fortat. languorem sanat. sanita/
tem conseruat. fit homo mānsue
tior ad gratiarū actionez. deuo
tior ad omnē dei honorē Ecce
nullā mentionē facit de sangui/
ne ostendens ꝙ laicalibus suffi
cit sub specie panis cōmunicare
Nam christi sanguis datur eis
cum corpori christi Jdē ꝓbat
sanctus thomas super quartuz
sentētiarū. et in compēdio theo
gice veritatis in sentētia de sac̄
mentis. vbi expresse dicit ꝙ lai/
cis datur sanguis christi cum
corpore in modum vnionis. q̄a
non est corpus sine sanguine. li/
cet sanguis recipiatur diuisim a
sacerdote celebrante. in signum
quia fuit diuisus a corpore tem
pore passionis xp̄i Et id̄o dc̄m
est eis. hoc facite in meam cōme
morationē Oblatio sanguinis

in altari multū confert ad salu/
tem omniū fideliū tam viuorū
q̄ꝫ in purgatorio existentiū Oe
tñ laicalis ꝯmunio nō repñtat.
sed solum vtilitatē recipientis. si
saltez bene est dispositus. sed si
male damnationē sibi māducat
et bibit p̄. corl. xi. Hoc idē ꝓbat
btūs gregl. in lib̄ dialogoꝝ in
multis miraculis. ꝙ nō credēti
bus sanguinē xp̄i sub specie pa
nis eē. quare illa species panis
versa fuit in digitū sanguinolē/
tum et carnē Itē patet ibidez in
tribus heremitis Itē sc̄us thōs
in sūma sacr̄oꝝ mādat dare lai
cis simplex vinū aut aquā nō ꝯ
secratū ꝓ ablutione dentium. ⁊
dñt illud laici bibere ⁊ nō omit
tere. nō ꝓpter mysticum aliqd̄
sed vt lauent̄ ora sumentiuz. ne
remaneāt alique reliquie sacre
eucharistie infra dentes et gin
giuas. et vt nō seruet̄ corp⁹ in
ore ꝓpter maleficiū exercendum
vt expertū fuit tpe bti ambrosij
qñ in trūco apum hostia conse
crata per vnam mulierē fuit ꝓ/
iecta et abscōdita. cuius miracu
lum qd̄ ibi accidit signuz hodie
ostēdit̄ Mediolano in vna mō/
strancia cerea. quā apes cor/
pori xp̄i tunc formauerūt. et sic
patet de scd̄o ꝙ qui porrigūt
sanguinis xp̄i sac̄mentū laicali
bus sub vtraqꝫ specie sac̄mētali
peccant cōtra scripturā veteris
et noue legis. et sanctoꝝ patrū
ab ecc̄ia approbatoꝝ. Restat iā

tertiū videre quō peccat cōmu
nicās populuz laicalē sub vtra
qꝫ specie sacramētali cōtra ca
tholicā et rhomanā ecclesiā Nā
catholica et rhomana ecc̄ia cō
siderās ꝙ multi errabant cōmu
nicātes populū laicalē sub vtra
qꝫ specie sacramentali Quidam
ex simplicitate vt beatus cipria
nus et sanctus donatus et alij
plures Quidā ex malicia vt ne/
storius ⁊ pelagius. et eorū pseu
do ꝓphete ⁊ eorū sequaces qui
deceperūt corintheos dicentes
xp̄m mandasse Joh. vi. Nisi mā
ducaueritis carnē filij hominis
ꝛc. Et paulū p̄. corl. xi. Et nō so
lum sacēdotes. sed etiā laicales
errore eoꝝ inducti cōmunicaue
rūt. qd̄ tamē xp̄us nullibi man
dauit. vt prius ostensum est per
scripturam veteris ⁊ noue legl.
Considerans autē catholica et
rhomana eccl̄ia errores illos.
ducens veterē legez ad nouā. i.
figurās ad figuratū. statuit. sā
xit. firmauit. canōibus. decretis
et decretalib⁹ ac bona cōsuetu
dine. ⁊ multis cētenis ānoꝝ cur
riculis sub pēa anathematis. et
ꝑpetue damnatiōis vt amodo
nullus cōmunicare populuz lai
calē sub vtraqꝫ specie sacr̄ali de
beret. quā sanctionē q̄libet fidel̄
sacēdos tenet̄ obs̄uare ⁊ laicis
tm̄ sub specie panis cōicare et
ministrare Ideo q̄libet fidelis
debet sanctionē. confirmationē
et cōsuetudinē sancte rhomane

ecclesie obseruare. qꝛ auctorita/
te catholice et rhomane ecclesie
sāctus aug⁹ p̄ferebat euāgelio
In lib. xi. ꝯtra faustū Ego euā/
gelio nō crederem. si me auctori
tas catholice et rhomane ecc̄ie
nō cōmoneret Et cū ip̄a catho
lica et rhōna ecc̄ia tenet ⁊ sanxi
uit ꝙ sacramentū dn̄i laicalib⁹
non debet sub vtraqꝫ specie sac̄
mentali. sed tantū sub specie pa
nis ministrare Hoc debet tenē
quilibet fidelis sacerdos. quia
ecclesia regitur spiritu sācto. ⁊ q̄
facit oppositū ecclesie. peccat in
spiritū sanctū qđ peccatū nō re
mittit̄ hic neqꝫ in futuro Unde
Mat. xij. dicit xp̄us Ideo dico
vobis. omne peccatū et omnis
blasphemia remittetur hōibus
spiritus autē blasphemie nō re/
mittit̄ hic neqꝫ in futuro seculo
Et ideo quicūqꝫ nō obseruat q̄
rhomana ecc̄ia omnibus fideli/
bus seruandū p̄cipit. nō est de
mēbro xp̄i. qm̄ mēbrū nō debꝫ
discrepare a capite. et ponit̄ in
decreto distin. xij. et di. xi. Inno
centius papa scribit decentino
ep̄o dicens Ab om̄ibus debet
obs̄uari. qđ rhōna obseruat ec
clesia Te decentine scire volum⁹
vt nobis iudicare nō differas.
quia scire volumus Specialit̄
hi sunt qui nouitates inducunt
alias q̄ꝫ rhomana ecclesia esti/
mātes ordinē eius nō seruādū
Cū rhomana ecc̄lia sit mr̄ oīm
ecclesiarū. a cui⁹ regulis et p̄ce/
ptis nullatenus cōuenit deuiare
Et gregl. disti. xviij. Quisqꝫ apo
stolicis aut rhomane ecclesie vo
luerit cōnriari. aut ꝯsuetudinib⁹
eius inter sacerdotes non hēat
locum. nec de iudicio eius quis/
q̄ꝫ habeat curā. quia iam dam/
natus est Et infra eadē distinc:
A sācta sede ap̄lica atqꝫ ei⁹ obe
dientia. si quis dubitauerit aut
recesserit maiori excōicatione in
nodat̄ et abijciend⁹ est O frater v r
mi dilecte attende canones iaꝫ
non tantū facis nō facienda ꝫ
etiaꝫ predicas non missus. hor
rendū nō aduertis canonē In/
nocencij de heretic. ca. excōica⁹
vbi dicit Nā nōnulli sacēdotes
auctoritatē p̄dicandi eis vendi
cant et vsurpant nō missi. ap̄lo
cōnriando qui dicit rhoma. x.
Quō p̄dicabūt nisi mittant̄ Et
heb. v. Nec quisquā sibi sumat
honorem. sed qui vocatus est a
deo tanq̄ꝫ aaron Mandamus x r
igit̄ oībus ep̄is vt ꝓhibeāt ta
lia fieri Insup̄ p̄dicas ꝙ q̄libet
hō qn̄ vult cui vult vbi vult p̄t
cōfiteri et cōicare. nō aduertēs
suū plebanū forte auaꝝ. sup̄bū
luxuriosuꝫ symoniacū ꝛc. Memo
rare frater mi dilecte ap̄lm dicē
tem Qui alium iudicat se ipsuꝫ
condemnat Et Nicolaus papa
scripsit ludouico imp̄atori exē/
plum constantini imperatoris
Qui cum audisset de fornicati/
one vnius sacerdotis dixit ad
ꝓferētē Si ꝓprijs oculis meis

vidissem sacerdotē peccare cuz
muliere clamide mea euz coope
ruissem. ne ab aliquo videretur
cōfusus Heu vbi nūc sūt tales
p̄ncipes. tales ciues. et alij oēs
qui sic vellēt pcc̄a aliorūz occul
tare vt iste imp̄ator fecit Sed
ꝓh dolor iā oēs taz spūales q̄z
seculares nō tm̄ pcc̄a hoim ma
nifestant q̄bus obnoxij sūt ꝫ ec̄
mlta plura accumulāt. ⁊ timeo
maiora eisdē q̄bus inscij sunt et
sua pcc̄a occultāt. que plus sūt
nociua. peiora. ignominiosiora
aliorū omniū. ⁊ hec publicātur
in hora mortis eoꝝ. et in die iu/
dicij. vt dicit luce. xxi Tūc vide
būt filiū homis veniētē in nubi
bus celi cū ptāte magna Ideo
aduerte canōes de remissiōib⁹
yz. Om̄is vtriusq̄z sex⁹ vbi dicit
Clemēs papa terti⁹ Omnes fi
deles vtriusq̄z sex⁹ tenentur in
sua ecc̄ia cōfiteri et cōicare nisi
causa rōnalis excusat. si q̄s sec⁹
fecēit sine volūtate pastoris sui
sciat se esse nō absolutū Naz ne
mo debet mittere falcez in mes
sem alienam. et sic cōicans indi/
gne cōicat. qꝛ in pcc̄o mortali
zz. Etiā p̄dicas et dicis. ꝙ papa
nō est maioris dignitatis. q̄z sim/
plex sacerdos et assignas rōez
qꝛ apli erāt eiusdē dignitatis ⁊
et auctoritatis Per hoc dictuz
ꝯsidero te et tibi adherētib⁹ ab
soluere om̄es ab om̄ibus pcc̄is
cū q̄bus ad te veniūt Cū tamē
sūt q̄daz pcc̄a que tm̄ papa ab
soluit. Primū q̄ incendūt ecc̄iaz

aut violāt Scd̄m qꝛ spōte vel
scient̄ cōicāt in crimie excōica/
cato maiori excōicatione papa
li Tertiū qui falsificāt lr̄as pa
pe Quartū qui sciēter sacrilegiū
aut symoniā cōmittit Sextū ꝑ
cussor cleri. hunc casū tu cū tuis
modicū pōderas cū sit grauissi
mū pcc̄m vt ptz per alexandrū
papā de excōicatione dicentez
Nulli dubiū ꝙ hi qui violētas
manus in clerū iniecerūt. aut in
religiosū aut cōuersū. ex institu
tione cōsilij generalis sn̄iam ex/
cōicationis eo facto incurrunt
necnō nisi in articulo mortis. siue
pōtificis dispensatione possunt
bn̄ficiū absolutiōis impetrare.
Et vocat̄ sn̄ia iuris vel de iure.
licet nōdū sup̄ eos trāsierit sn̄ia
iudicis. tn̄ est sn̄ia iuris. q̄ corā
deo ē sic sn̄ia iudicis. Quedā ⁊ z
vero pcc̄a spectāt ad auctorita
tem ep̄oꝝ aut suorū vicariorūz
in spūalibus. p̄mū est incestus
scd̄z defloratō virginū ⁊ maxie
violēta. tertiū homicidiū. q̄rtuz
fornicacio cum p̄sona religiosa
aut cū moniali. q̄ntū violēta in
iectio manuū in p̄entes. sextum
sodomia ⁊ viciū cōtra naturaz
septimū transgressio poti. octa/
uū p̄iuriū. nonū sacrilegiū ꝯmis
sum in sacr̄is ecc̄ie. decimū incē/
diū domoꝝ vel segetū. vndeci/
mū oppressio aut ꝓcuratio ab/
ortiui. duodecimū blasphemia
in deū aut in sanctos ei⁹ vnde
alij scādalisant̄. tredecimū here
ticus siue errās in fide catholi/

ca. decimū quartū adulteriū qđ
fit qñqꝫ ꝑ virū. aliqñ ꝑ mulierē
aliqñ ex ꝑte vtriusqꝫ. Ideo q̄cū
qꝫ sacerdotū in casibus p̄missis
absoluit nō hñs desuper aucto
ritatē pape vel ep̄i aut suoꝝ vi/
cariorū in spūalib⁹ nō absoluit.
nec absoluere p̄t nisi in articulo
mortis Sed om̄es aias sibi ɔfi/
tentes decipit et in ꝓfundum
inferni se ip̄ꝫ dimergit nisi pēitu
erit Quia sic sācta rhomana ec
clesia statuit. sanxit. ⁊ ordinauit
a 3 vt p̄us patuit Et ꝙ papa a
epūs sit maioris auctoritatl. q̄ꝫ
simplex sacerdos. patet ex offi/
cio per sc̄m anacletū. xxij. di. ca.
sacrosc̄a Ubi dicit ꝙ int̄ apo
stolos fuit q̄dam discretio Et li
cet oēs essent apl̄i cum petro. tñ
petro concessum est vt reliquis
apl̄is p̄esset. ⁊ ꝙ cephas dicere/
tur. quasi p̄ncipatū tenēs apl̄a/
tus Et ibidē disti. xix. dicit̄ ꝙ sā
ctus petrus fuit caput apl̄oruꝫ
et vt ab ip̄o dona sua et omne
tēpus defenderēt Et sic illi ma/
xime peccāt qui detrahūt pape
dicētes ꝙ nō sit maioris aucto
ritatis et dignitatis q̄ꝫ simplex
sacerdos. nec debꝫ vocari sum/
mus pontifex. sed frat̄ cuꝫ alijs
sacerdotib⁹. quia apl̄i vocabāt
se inuicē fratres Idem dixerūt
quidā heretici de secta grecorū
Nota ꝙ apostoli erāt inequa/
les in potestate p̄lationis et au
ctoritate Nam petrus erat ca/
put et prelatus generalis toti⁹
orbis ⁊ p̄nceps apostoloꝝ Nā
dictū fuit ei Joh. vltimo Pasce
oues meas Quilibet p̄latus de
bet vocari frater quo ad chari
tatē. et p̄nceps quo ad dignita
tem Etiā dicūt ꝙ papa mal⁹ b 3
non debeat appellari sanct⁹ nec
debeat scribi sibi titulus Sc̄issi/
mo in xp̄o patri al's mēdose sibi
scriberet̄. cum malus homo et
peccator sanctus nō sit Rñdet̄
ꝙ tales errant Nam sanct⁹ am/
brosius de sacramētis in decre/
to dicit Nō vitam nec merita ꝑ
sonaꝝ deus considerat. sed offi
ciū. dignitatē. ⁊ auctoritatē con
cessam Nam dignitas papalis
est dignitas in q̄ntū in se est ho
minē sanctificans. si hō capax ē
Et de quolibet papa p̄sumēdū
est ꝙ sit vnus de sanctis p̄sbr̄is
aut p̄latis. sanctus autē sanctifi
cans Et rōne illius dignitatis
scribitur Sc̄issimo ꝛc. non ꝙ sit
ꝑsona sancta. sed p̄sumitur. ⁊ est
etiā rōe officij nō nature Itē c 3
si est sanctus. quare tūc pro eo
fiunt orōnes in ecclesia. imo po
tius debet ip̄e orare pro nobis.
quia sancti nō indigent orōib⁹
nostris. sed ecōuerso Rñdet̄ ꝙ
pro ip̄o petitur tanq̄ꝫ pro singu
lari. si et in q̄ntū fuerit in pcc̄is.
vt et deus p̄cibus hominū euꝫ
liberet et soluat a peccatis Et
quia rōne dignitatis et nō ꝑso
ne dicimus eum sanctū Jō dicit̄
vi. de ɔstitutionibus capl̄o licꝫ.
Q. rhoman⁹ pōtifex om̄ia iura

habet in stilo cordis sui. Et sic
etiã illi errãt qui dicũt ꝙ indul/
gentie pape aut epoꝝ nihil ꝓ/
d 3 sint in remissionẽ pccoꝝ Vñ
sciendũ ꝙ tria sunt in eccl'ia dei
militãte et maxime vtilia. ꝑmuz
claues q̃bus prelati ligãt ⁊ sol/
uũt. scdm auctoritas ꝙ p̃lati sũt
digni ad ligandũ ⁊ soluenduz
tertiũ est thesaur⁹ ecclesie qui cõ
stat ex septẽ sacmentis et indul/
gentijs p̃latoꝝ. et ille thesaur⁹
ex passione dñi nr̃i ihu christi ⁊
eius sanguinis effusione. et mẽi
tis scorũ martyrũ et alioꝝ san/
ctorũ et ex meritis totius eccl'ie
et mia om̃ipotentis dei ꝓuenit
Et hoc elicit ex dictis doctorũ
de pe. et re. ca. penultimo ⁊ vltl.
libro vi. decretaliũ Illa tã ma/
xima et vtilia cõmissa prelatis
a xp̃o et specialiter pape in sede
sancti petri resident. qui hoc nõ
tenet cũ sancta rhomana eccl'ia
e 3 male ẽ disposit⁹ ad salutẽ Etiã
mi frater dilecte in p̃dicãdo ca
ritatez postponis. et maxie exci
tas populũ spũalem et secularẽ
cõtra p̃latos. ceterosq̃ sacerdo
tes. imo totũ clerũ. ꝙ nõ debe/
ant seruare interdictũ eoꝝ asse/
rendo ꝙ sacerdotes carius ser/
uiant diabolo q̃ deo. vbi te sci
re volo Q̃ duplex est seruit⁹ ho
f 3 minũ quo ad deũ Vna est oc
culta et tacens. et illa seruitute
tenent omnes et singuli seruire
deo semꝑ et in om̃i loco de qua
dicitur deut. vi. Dñm deũ tuum

timebis. et illi soli seruies. et per
nomẽ eius nõ iurabis Illaz ser
uitutẽ homo dimittẽs. ⁊ diabo
lo adherens ei seruit. vt faciunt
ꝓphani et excõicati. ⁊ qui male/
dicũt eis. qui deo seruiũt Ratio
quare homo debet seruire deo
est. quia deus fecit et creauit eũ
ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ suam
et cõstituit eum dominũ omnis
terrene creature Vñ psal. Om/
nia subiecisti sub pedibus eius
Augustin⁹ libro de trinitate ca.
x. dicit Ita deus cõdidit homi
nem. vt dominet piscibus marl.
et volatilib⁹ celi. et oim reptiliũ
que reptant super terrã Voluit
etiã rõnalem creaturã. ad ima/
ginez suã factam dominare ir/
rationabilibus. vt hominez pe/
cori iudei primi pastores peco
rum magis q̃ reges hominũ ꝯ
stituti sũt Ideo ꝑ. ad tessal. v. di
citur Semper gaudete sine int/
missione orate. in omnibus gra
tias agite Hec est eni volũtas
dei in xp̃o ihu dñõ nostro in oi/
bus vobis Om̃ia ꝓbate quod
bonũ est tenete. ab omni specie
mala abstinete vos Et qui vult
illo seruicio dei digne seruire de
bet esse iustus ab omni peccato
Ecci ꝑ Fili accedens ad seruitu
tem dei. sta in iusticia et timore.
p̃para aiam tuã ad tentationẽ.
deꝑme cor tuũ et sustine De ill
seruitorib⁹ dixit xp̃s Johis xij
Qui mihi ministrat me sequat
et vbi sum ego. illic sit ⁊ minister

meus Scda seruitus est manife
sta et clamorosa: que fit per cle
rum in ecclesijs ad laudē dei et
deuotionē populi. ⁊ solennitatē
sanctoꝝ Et illa seruitus multo/
tiens arrestatur ꝓpter ꝓphanos
laicos ⁊ excōicatos. ⁊ alios no
torios pccores. et tales non tm̄
excōicant̄ a p̄latis iurisdictionē
hn̄tibus. sed etiā a deo vt patet
per psalmistā. Increpasti super/
bos. maledicti qui declinant a
g 3 mādatis tuis Ido illi qui of/
ficiant ꝓpter suū singulare bo
nū vel fauorē hoim interdictuz
violando et mandatū dei et p̄/
latoꝝ nō aduertendo. nō ꝑuiūt
deo. sed diabolo. Unde Math̄
vi. Nemo pōt duobus dn̄is ser
uire. aut eni vnū odio habebit.
et alterum diliget Nō potest s
deo seruire et māmone. et om̄s
tales ꝓphani incurrūt iram dei
et penā ꝑpetuā si nō pēituerint
Un̄ p̄s. Si iustitias meas ꝓpha
nauerint. ⁊ mādata mea non cu
stodierint Uisitabo in virga ini
quitates eoꝝ. et in verberibus
pcca eorū Miam aūt meam nō
dispergā ab eo. neqz nocebo in
veritate mea Neqz ꝓphanabo
testamentū meū. et que ꝓcedūt
de labijs meis non faciā irrita
Et deut̄. xxxij. Mea est vlcio et
ego retribuā eis in tpe ⁊ labat̄
pes eorū Quia gens absqz con
silio est et sine prudētia. vtinā sa
perent et intelligerēt. ac nouissi/
ma ꝓuiderēt Et tales om̄s qui
homibus placent. deo et sāctis
displicent Un̄ ad gal̄. p̄. Si ad
huc homibus placerē xp̄i seruꝰ
nō essem. et psal. Deus dissipa/
uit ossa eoꝝ que homibus pla/
cent. cōfusi sūt qm̄ deus spreuit
eos Gregl. sup ezechielē Nemo
pōt in vna et eadem re om̄ipo/
tenti deo seruire atqz hostibꝰ eiꝰ
gratis existere Nam deus illuz
inimicū suū estimat. qui placet
eius inimico Et tales ꝓphani n̄
solū ipsi peccant. sed omnes eiꝰ
adherētes. vt p̄us patet per ca
nones qui dicūt ꝙ facientes et
cōsentiētes pari pena plectunt̄
Ideo omnes deo simpliciter ser
uientes merent̄ et saluant̄ vt pz
Mat. xxv. Euge serue bone et fi
delis quia in pauca fuisti fidelis
sup̄ multa te cōstituam. intra in
gaudiū domini tui Nam alias
seruiētes. sunt serui inutiles ⁊ nō
sequit̄ eos aliud nisi pena ꝑpe/
tua Mat. xxv. Inutilē seruū ꝓij/
cite in tenebras exteriores Mēo
rare itaqz frater mi dilecte dei ⁊
p̄latorū obseruare mādata. nō
tantū in cātando. vel p̄dicādo.
sed etiā actu et ope implēdo. vt
qd̄ voce p̄dicas hoc ope facias
Leuit̄. ij. Ego dn̄s deus vester
custodite leges meas Ad minꝰ
nature que duo sūt Unū po h 3
nitur thobie. iiij. Qꝛ ab alio ode
ris fieri. vide ne tu altēi facias
Aliud ponit̄ Math̄. vij. Omnia
quecūqz vultis vt faciāt vobis
homines. et vos facite eis. Et

ad rhomanos.ij. Quicũq; in le/
gem peccãt.lege puniant Cum
eni gentes que legẽ nõ habent.
naturalit ea que legis st faciũt
et hmõi legẽ nõ hntes sibi ipis
lex sũt.qz ostdũt op' legis scri/
l 3 ptũ in cordib' suis Itez legẽ
moysi scriptã in duab' tabulis
decẽ mãdata cõtinentib' Exo.
xx. Item legẽ xpi mat.vi Audi/
stis qz dictuz est antiquis Dili
ges primũ tuũ.et odio habeb
inimicũ tuũ Ego aũt dico vob
diligite inimicos vros.et bene
facite his qui oderunt vos.et
orate p psequẽtibus et calum/
niantib' vos.vt sicut filij pris
vestri qui in celis est.qui solẽ suũ
oriri faciẽ sup bonos et malos.
Sed de impletõne legũ illarum
dicit math.xix. Si vis ad vitaz
k 3 ingredi.serua mãdata Hoc ẽ
cõtra multos spũales et secula/
res qui credũt se saluari in ãgul
pdicando cantilenas ab ecclia
nõ appbatas in ecclesijs in fo/
ro et in tabernis cãtando Tuz
tales omes fm canones grego
rij et Innocẽtij pape ca. Sic in
vno corpe Ubi dicũt aduertẽ/
dum est ne tales laici sub specie
brutũ vicia submittẽt Manda/
mus igit dictis psonis q laicis
cuiuscũq; ordinis cẽseant a tali
bus abstinere.et ne expositiões
aut pdicatõnis sibi officia vsur
pent Hoc idẽ phibet Innocen
tius papa de hereticl.de cãtan
tibus in tabernis.vel in foro in
piudiciũ platorz.et in rixam ma
rimã populorz Nam si in priua
to loco phibet laicis scpturam
exponi.sequit a fortiori phibẽi
in publico cãtari vt mimi faciũt
Eadẽ eni est ratio de vno sicut
de reliquo Sed diceres Nonne
laudare deũ bonũ est quõ quis
sit.siue orando siue cãtando Re
spõdeo Verũ est dũmõ ab ec/
clesia appbatũ est Nam ex alijs
multa mala pueniũt audiẽtib'
sicut nautis p syrenes in mari
et aliqñ etiã cõfusiones ex illo
cantu erigunt.nec deus laudat
nec laus humana adquirit Jõ
omes in oppositũ faciẽtes bone
ꝓsuetudini eccie.incidũt in cano
nes et excõicationẽ sanctorũ pa
trũ Sed si dicẽs Canones et l 3
statuta sũt humane traditõnes
ido eis nõ est obediẽdũ Respõ
deo Audi saluatorẽ dicentẽ luc.
x. Qui vos audit me audit.et q
vos spernit me spernit q qui me
spernit.spernit eum qui me misit
Rhõs.xiij. Omis aũt aia potesta/
tibus sublimioribus subdita sit
Non eni est potestas nisi a deo
qui potestati resistit ordinatiõi
diuine resistit.qui ãt resistit ordi
nationi diuine.sibi ipi damnati/
onẽ adquirit Nam pncipes nõ
sunt timendi.pter eorum bona
opera sed mala Vis ergo non
timere potestatem fac bonum q
habebis laudez ex illo Minister
enim dei est tibi in bonũ Si ãt
malũ quid feceris time Nõ eniz
sine causa portat gladiũ.sed vt
vindex sit in illum qui male fecit

Ideoq̄ subditi estote supiorib⁹ vestris. nō solū ꝓpter timorē p̄. petri ij. Subditi estote om̄i hūane creature ꝓpter deū. siue regibus que p̄cellūt. siue ducib⁹ tanq̄ ab eo missis ad vindictā malorū. laudē vero bonoꝝ qm̄ sic est volūtas dei Et Col. iiij. Filij obedite parētibus vr̄is ꝑ oia. hoc enim placitum deo Serui obedite per omnia dn̄is vestris carnalibus nō ad oculū ꝑuientes. quasi homibus placentes ꝫ in simplicitate cordis vestri. Et heb. xiij. Obedite p̄positis vr̄is et subiacete eis. ipsi eniz ꝑuigilant quasi rōnem pro animab⁹ vestris reddituri. vt cū gaudio hoc faciant nō gementes. hoc
m 3 eni expedit vobis Itē bern̄. in libro de dispēsatione et p̄cepto ca. ix. dicit Obedientia que maioribus debet deo exhibet. Quamobrē quicq̄d vice dei p̄cipit homo. omnia accipiēda sūt ac si p̄cipiat deus Aug⁹ de ope monachoꝝ Quid iniquius est q̄ velle sibi obtempare. maioribus p̄. R. xv Nūq̄d vult dn̄s holocausta et victimas. et non potius vt obediat voci dn̄i. melior est obediētia q̄ victime ⁊ auscultare magis q̄ offerre adipē arietū. qm̄ ariolandi peccatum est repugnare. et quasi scel⁹ idolatrie nolle adquiescē Ambro. in libro de natura boni ca. xx/xv. Nō prohibuit deus homini arborē tāgere tāq̄ mala essz ꝫ vt ostenderet anime rōnalis naturā non sue potestati. sed deo esse subiectā. et ordinē sue salutis per obedientiā custodire et ꝑ inobedientiā corrūpere Ideo eā appellat arborem sciētie boni et mali. vt tāgens eum cōtra vetidum expietur penam peccati. et inobediētie malū Aug⁹ in libro de verbis dn̄i sermone. xi. Non potuit ꝑfectius demōstrare de⁹ quantū sit bonū obedientie. nisi cum ꝓhibuisset hominez ab ea re que nō erat mala Nā obediētia sola tenet palmā. sed sola inobedientia inuenit penam. hoc similiter patet deutro. xxi. Si genuerit homo filiū ꝯtumacem et ꝓteruū qui nō audiat patris ⁊ matris imperiū. et corrept⁹ obedire ꝯtempserit. apprehendet eū pater et ꝓducet ad seniores ciuitatis illius. et ad ꝑtes iudicij dicentes ad eos Hic filius noster cōtumax ⁊ ꝓteruus est. monita nostra audire ꝯtemnit. comesationibus vacat et luxurie atq̄ cōuiuijs. lapidibus obruat eum omnis populus ciuitatis. ⁊ moriatur. et sic auferetur maluz de medio iustorū eorū. et vniuers⁹ israel audiens ꝑtimescit. Vn̄ n 3
de inobediētibus dicit mat. xxv Discedite a me maledīci in ignē eternū. qui paratus est diabolo et angelis eius Ideo audi cōsilium dei deutro. xxv. Elige vitā

vt tu viuis et semen tuum. atq̃ obedias voci eius. ip̃e eni vita tua est. et longitudo dieꝝ tuoꝝ et sic frater mi dilecte si quis te seduxit ab obedientia dei et p̃la torũ tuorũ. et extraxit te de sinu matris ecclesie reuertere ⁊ ꝑcipe ꝯsiliũ salomonis docẽs deuiatũ dicens ꝓuerbiorũ p̃mo Custo/di fili mi disciplinam patris tui et ne dimittas legez matris tue et addatur gratia capiti tuo. et torques collo tuo Fili mi si te la
o 3 ctauerint peccatores nõ adq̃/escas eis Si dixerint tibi. veni nobiscũ insidiemur sanguini ab scondamus tendiculas contra insontẽ frustra deglutiam⁹ eum sicut infernus viuentẽ Fili mi ne ambules cum eis prohibe pedẽ tuũ a semitis eoꝝ Pedes eni il/lorum ad malũ currunt. et festi/nant vt effundant sanguinẽ. fru stra enim iacitur rete ante ocu/los pennatorũ Ip̃e quoq̃ con tra sanguinẽ suum insidiantur ⁊ moliuntur fraudes circa aias suas Et p̃ma Corinth. primo. Sine offensione estote iudeis et gentibus et ecclesie dei. sicut et ego per omnia om̃ibus placeo Non quero quid mihi vtile est. sed vt omnes salui fiant Si iu/deis et gentibus debemus con uersari sine offensione. mlto ma
p 3 gis xp̃ianis Nullus de se cõ fidens sit. sed semper casuz pec cati et morti expectans. vt con/sulitur nobis p̃. Corinth. x. Qui se existimat stare videat ne ca/dat Et ecclesiastici. ix. Nescit ho mo an amore vel odio dignus sit. Nam pisces homo. et volu/cres. laqueo ꝛc. Et hoc est cõtra te. et multos. qui magnã confi/dentiam de se habent ad saluã/dum. sanctos se appellando. et om̃es alios a se. bonos vel me/liores in toto condẽnãdo Qui/bus cõtrariatur catho dicens. Nec te collaudas. nec tu vitupe res ip̃e Hoc faciũt stulti quos gloria vexat inanis Alias dicit̃ Non te laudet os tuum sed alie/num Qui se exaltant ⁊ alios cõ demnãt et confundũt. proprio se ore condemnãt Unde Job. nono Os meũ condemnat me. Etiam in factis tuis que opera/ris memorare philosophũ de ce lo dicentẽ Nulluz violentũ ꝑpe tuũ Ideo frater mi dilecte omit te transitoria et violenta et ꝓui/de tibi de illis que sunt ꝑmanen tia et perpetua scz de regno ce lorum de societate angeloruz ⁊ sanctorũ de quibus psal. lxxxiij. dicit Beati qui habitant in do mo tua domine in secula seculo rum laudabũt te Ideo nõ sit q 3
tibi confidentia in mũdi princi/pibus. nec in multis simplicib⁹ sed in dño deo tuo ne veniat su per te maledictio dñi dei tui. hie remie. xvij. Maledictus hõ q̃ cõ fidit in hoie. ⁊ ponit carnẽ bra/

chiū suum.et a dño recedet cor
eius.homo qui sic morit̄ hic in
pñti aia sua vita gr̄e.et in futu/
ro vita glorie p̄uabit̄ vt patet
Ezechiel.xviij.Quicūq; volue/
rit amic⁹ esse huius mūdi.inimi
cus dei ꝯstituitur Ergo ponde
ra.mensura.et diuide pcc̄a tua
et vitā tuam.vt ꝯsulitur daniel
q̄nto.Mane phares.thetel Sz
confidentia sit in dño deo tuo.
vt cōsulit p̄sta.iiA.Bonū est cō
fidere dño.q̄z cōfidere in hoīe.
bonū est sp̄are in dño.q̄z sp̄are
in p̄ncipibus.de quibus tamē
habes magnā ꝯfidentiā.et nō
tātū in p̄ncipibus sed etiam in
simplicibus tibi adherētib⁹ Cū
tamē om̄s moriūtur.et tanquā
aqua dilabūtur.ij.R.xiiij.Et tu
quo deuenies nescio.deus scit.
qui bonis tribuat vitā eternam
⁊ malis ꝓ demeritis penā ꝑpe
r3.tuā.Frater mi dilc̄e.istis aucto/
ritatibus simpliciter cōglutina/
tis.conscp̄tis.lectis.et perlectis
caue ne videas festucā in oculo
fratris tui.et trabez que in ocu
lo tuo est nō consideras Eijce
p̄mo trabē que in oculo tuo est
et tūc ꝓspicies vt educas festu/
cam de oculo fratris tui Luce.
vi.Etsi cōperies ꝙ aliquo tali
deliquisti cōsidera damnatōem
meretricis magne de qua scrbit̄
apoc̄.xvij.Que sedit iuꝑ bestiā
cum qua fornicati sūt reges ter
re. De anime peccatrici et alia/
rum animaꝝ quas seduxisti ⁊ in
odiū eterne malignitatis ꝯpor

tasti ⁊.Reuertere adhuc Can/ s3
ticl..vi. Et miserere anime tue
placens deo Ecc̄i.xxx.Et con/
uertere ad dñm deuz tuū.et ad
sinuz sancte matris ecclesie ꝓut
cōsulitur hiere.xxx.anime pecca
trici Tu aūt fornicata es cum
amatoribus multis.tamē reuer
tere ad me.et ego suscipiam te.
Dic ēgo illud Josue.xxij.Absit
a me illud scelus vt recedam a
dño et vt ei⁹ vestigia relinquā
Naz audiui a pluribus te in ser
monibus tuis dicere Si aliqd̄
sinistrū diceres vel teneres.vel/
les libenter informari ad viam
meliorē a quolibet homine Mō
adest tibi iaz informatio in hoc
chyrographo.si saltē vis infor
mari nō ab homie tantuz sed a
xp̄o.et a sacra scriptura.quam
si tibi incorꝑaueris.et s̄m hoc
feceris.absq; dubio abscedet a
te omne illud quod tibi nocet.
Etsi nō auerteris animū tuum
ab his que nūc operaris in in/
ferno sepelieris. Ideo frater mi
dilecte hec omnia tibi scripsi in/
spiratione dei ⁊ charitate nō fi
cta neq; dolosa ꝫ firma in xp̄o
radicata ex informatione ecc̄i.
xix.vbi dicit̄ Corripe amicū tuū
sepe.q̄s est qui nō delinquet in
lingua sua Corripe ꝓximū añ/
q̄z cōmineris.et da locū timoē
altissimi Quia omnis sapientia
timor dñi est.et in illo time deū
Melior ē homo qui munitur sa
piētia ⁊ deficiens sensu in timo/
re dei.q̄z qui abundat sensu

et transgreditur legē altissimi Est qu se humiliat nequiter. et interiora eius plena sūt dolo Ex visu cognoscit vir. et a cursu faciei cognosciture sēsatus Amictus corpis et risus dentiū. et ingressus hominis enūciant de illo ꝛc. Ideo frater mi dilecte visis his et plectis. noli m̄ irasci ꝙ scripsi tibi. quia facio deo teste et tota curia celesti aīe tue et oīm aliorum hominū salutem Quapropter frater mi dilecte. si quid in h̄ chyrogpho posui incōgrue vl ꝙ tibi displicet peto vt ignoscas m̄ simplici cōfratri tuo optans mihi hoc quod desidero. ⁊ opto tibi et subijcio me correctioni tue. ⁊ oīm quorum interest talia corrigere ⁊ ad viā veritatis et rectitudinis deducē Et hoc peto a te. et ab oībus tibi fauētibus. si aliqn̄ ꝯtigerit te hāc epl'am simplicez plegere tibi forte displicentez. vt supportas me cum tuis in xp̄o Ihu dn̄o nr̄o in desiderio salutis omnium animarum xp̄ianorum Amen.

Regi regum ci tra xp̄m Sigismūdo in Imperatorē orb̄ toti' electo Sacrosc̄e ecc̄e rhōne aduocato vniuersali vngarie regi prepotenti Sēnissimo principi Ecclesie sancte xp̄i sponse fidelissimo filio. regio exorto sāguine Patris q̄ sui illustrissimi Karoli regis Imperatoris q̄ sēp augusti vita scia regimine morib' et in prudētia sectatori oīm q̄ vtutū culmine pornato Frater Theoderic' vrye int̄ sacre theologie lectores minimus puincie saxon̄ ordinis fratrū heremitarū sancti Augustini Cōtra militātis ecc̄ie aduersarios triūphū gloriosum Vitam q̄ in pn̄ti cursu mūdi gr̄a dei plenā et post hui' cōsūmationē agonis. gloriaz ꝯsequi sempiternam.

Prologus epistolaris

Gloriosus mūdi rotūdi architector Monarcha sup̄mus triūphantē ecc̄iaz in sūma pacis ac vnitatis stabilitate cōseruans post scisma terribile horrendūq̄ ꝯflictum quez lucifer ꝓtoscismaticus cū suis spiritibus apostatis iniecit triūphantis ciuitatis ciuib' firmissima tranq̄llitatis quiete ꝯfirmauit Eiectoq̄ admirande gerulo claritatis cū eiusdem cōplicibus in inferni baratrum tāta facta est vnio vt nec quidē illi beati spūs de sua felicitate securi amplius decidere valeāt aut pec-